

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 15-16 marca 2014 r. na kierunku „administracja” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnie akademickim realizowanych w formie studiów niestacjonarnych na Wydziale Nauk Stosowanych Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Paweł Chmielnicki – członek PKA

członkowie: dr hab. Grzegorz Smyk – ekspert PKA

dr hab. Adam Sulikowski – ekspert PKA

mgr Łukasz Łukomski – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Michał Wiśniewski – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz piąty oceniała jakość kształcenia na kierunku „administracja” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia na Wydziale Nauk Stosowanych Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu.

Wizytacja odbyła się z własnej inicjatywy Komisji w ramach harmonogramu ustalonego na rok akademicki 2013/2014.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się przez członków Zespołu oceniającego PKA z Raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, ustaleniem podziału zadań w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji członkowie Zespołu spotkali się z Władzami Uczelni i Wydziału, poddali analizie dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez Władze Uczelni i Wydziału, otrzymali dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadzili hospitacje zajęć dydaktycznych, spotkali się z pracownikami Uczelni odpowiedzialnymi za poszczególne zadania związane z jakością kształcenia na ocenianym kierunku, a także z kadrą akademicką i studentami kierunku „administracja”. Ocenie poddano również wylosowane prace dyplomowe, opinie promotorów, recenzje wraz z dokumentacją przebiegu egzaminu dyplomowego.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA. Członkowie ZO spotkali się z życzliwym i profesjonalnym przyjęciem. Władze Uczelni i Wydziału udzielały niezwłocznie wszelkich potrzebnych informacji, zapewniały możliwość nieskrępowanego wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem wizytacji. Organizacja spotkań z przedstawicielami Uczelni, pracownikami i studentami stała na w pełni satysfakcjonującym poziomie.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1) Czy koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki?

Wyższa Szkoła Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu została utworzona na podstawie Decyzji DNS-1-0145/178/RO/98 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 1998 r., a Decyzją Nr DNS 1-0145-178/RO/98 z dnia 18 sierpnia 1998 r. Minister Edukacji Narodowej zarządził dokonanie wpisu Uczelni do rejestru niepaństwowych uczelni zawodowych.

Decyzją Nr DNS-1-0145-253/RO/99 z dnia 30 kwietnia 1999 r. Minister Edukacji Narodowej zarządził dodanie następującego zapisu w rejestrze uczelni niepaństwowych w części dotyczącej ogólnego kierunku działalności – „administracja publiczna”. Na wniosek Założyciela i Rektora Wyższej Szkoły Biznesu w Radomiu Minister Edukacji Narodowej i Sportu w dniu 30 maja 2005 r. wydał Decyzję Nr DSW-3-MP-4003-652/05, na podstawie której dokonał przyporządkowania specjalności „administracja publiczna” do kierunku „administracja”.

Misja i wizja Uczelni zostały sformułowane w uchwale Nr 5/2013 Senatu Uczelni z dnia 5 września 2013 r.

Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu i Wydziału Nauk Stosowanych została natomiast przyjęta uchwałą Nr 8/2013 Senatu Uczelni z dnia 5 września 2013 r.

Jak wynika z treści raportu samooceny, władze, pracownicy oraz samorząd studencki Uczelni wraz ze środowiskiem naukowo-dydaktycznym Konsorcjum odróżnili od siebie misję i wizję Uczelni, rozumiejąc ją tak, jak przyjmowane jest to w naukach o zarządzaniu. Wizja ma ukazywać to, jak Uczelnia będzie wyglądać w przyszłości, a misja – jak Uczelnia będzie to realizować. Misja Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu jest określona bardzo szeroko. Również strategia Wydziału Nauk Stosowanych została ujęta w uniwersalne, pojemne pod względem desygnatów sformułowania.

Wyższa Szkoła Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu jest uczelnią nastawioną na rozwój postaw przedsiębiorczych wśród swoich studentów. Jednocześnie Uczelnia w swej koncepcji kształcenia nawiązuje do wartości chrześcijańskich, gdyż patronem Uczelni jest znany w regionie radomskim ś.p. Biskup Jan Chrapek. Znalazło to wyraz w pracach Komisji ds. Jakości Kształcenia. Dlatego też – jak wynika z uchwały Senatu Uczelni z 5 września 2013 roku – Wyższa Szkoła Biznesu im. Bp. Jana Chrapka wraz z innymi uczelniami wchodzącymi w skład Konsorcjum „Futurus” dąży do stworzenia konsorcjum uczelni o największej sieci placówek w Polsce oraz rozbudowanej i różnorodnej ofercie edukacyjnej dla swoich studentów. Natomiast misja Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu zawiera się w hasle „patrz w przyszłość”, gdyż misją Uczelni jest stałe rozwijanie innowacyjnych metod i technik kształcenia, które ułatwią studentom zdobywanie nowych i podnoszenie dotychczasowych kwalifikacji. Podsumowując, koncepcja kształcenia opiera się na wartościach chrześcijańskich, więziach z innymi uczelniami Konsorcjum Uczelni „Futurus”, doskonaleniu programu kształcenia w celu wprowadzania zajęć poszerzających horyzonty intelektualne przyszłych administratywistów, zajęć aktywizujących oraz specjalistycznych.

W związku z tym Uczelnia wraz ze szkołami w Chrzanowie, Gliwicach, Nowym Sączu, Tarnowie i Warszawie powiększa sieć uczelni, rozwija ofertę edukacyjną oraz wprowadza nauczanie e-learningowe.

Jak podniesiono w raporcie samooceny, realizacji tych celów służą m.in. wprowadzenie do planu studiów w roku akademickim 2013/2014 drugiej specjalności pn. „Administracja bezpieczeństwa publicznego”, gdyż obecnie nauczanie związane z bezpieczeństwem publicznym jest popularne wśród studentów, a specjalność taka jest realizowana w siostrzanej uczelni – Collegium Varsoviense. Uczelnia udoskonala też plan studiów tak, by odchodzić od przewagi przedmiotów czysto prawniczych, które przeważały w dotychczasowym modelu kształcenia przyszłych urzędników. Z tego względu plan studiów wzbogacany jest o zajęcia odnoszące się do polityki publicznej, socjologii administracji, ekonomii i zarządzania. Dodatkowo zajęcia są ukierunkowane na wymiar lokalny działania Uczelni, gdyż studenci bardzo często są zatrudnieni lub będą szukać zatrudnienia w miejscowych instytucjach publicznych oraz przedsiębiorstwach. Dlatego na przykład wprowadzono do planu studiów zajęcia z „Podatków i opłat lokalnych” oraz „Gospodarki regionalnej”. Wprowadzane są na szerszą, niż dotąd skalę, zajęcia aktywizujące w formie warsztatów, a dotychczasowym wykładom nadawany jest wymiar warsztatowy i konwersatoryjny, np. warsztaty z „Negocjacji” (zamiast dotychczasowych wykładów z „Technik negocjacji i mediacji w administracji”), warsztaty z „Legislacji administracyjnej” poszerzone o warsztaty z „Prawa miejscowego” (na których studenci uczą się opracowywać akty prawa wewnętrznego, uchwały rady gminy, zarządzenia burmistrza itp.), „Ochrona własności intelektualnej”, „Komunikacja społeczna” (która zastąpiła wykład z „Podstaw psychologii”). W miejsce wykładu z „Logiki prawniczej” pojawiły się ćwiczenia z „Logiki”, gdzie studenci ćwiczą sylogizmy, a część wykładowa jest w formie skryptu online. Wykład „Zamówienia publiczne” został przekształcony na konwersatorium.

Wielogodzinne wykłady zostały podzielone na mniejsze zajęcia. Dotyczy to m.in. dotychczasowych wykładów z „Socjologii i metod badań socjologicznych”, zajęcia zostały podzielone na „Podstawy socjologii” (wykłady) i „Socjologię administracji” (konwersatorium); „Organizację i zarządzanie w administracji publicznej” podzielono na „Naukę o organizacji” oraz „Podstawy zarządzania” itd.

Dokonując porównania wskazanych wyżej elementów misji Uczelni i strategii rozwoju Wydziału z *de iure* złożonymi oświadczeniami woli organów Uczelni i Wydziału, co do nazwy i afiliacji kierunku, efektów, programów i planów kształcenia, czyli elementów składających się na sposób realizacji przyjętej koncepcji kształcenia można stwierdzić, co następuje.

Nazwa kierunku („administracja”) niewątpliwie koresponduje z koncepcją kształcenia, pozostaje adekwatna do efektów kształcenia, które obejmują w przewarządzanej mierze efekty związane z wiedzą opartą m.in. o nauki prawne. Efekty kształcenia są nakierowane na wyposażenie absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje adekwatne w wypadku podjęcia semantycznej próby denotacji wyrażenia „administracja”.

Nieco inaczej przedstawia się kwestia afiliacji kierunku do obszaru kształcenia, dziedzin i dyscyplin naukowych. Zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2011 r. Nr 243, poz. 1445 ze zm.), jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, jeżeli spełnia m.in. następujące warunki:

- 1) określiła nazwę kierunku studiów adekwatną do efektów kształcenia, poziom i profil kształcenia oraz formę studiów;
- 2) wskazała związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją uczelni;

3) przyporządkowała kierunek studiów do obszaru lub obszarów kształcenia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy oraz wskazała dziedziny nauki lub sztuki i dyscypliny naukowe lub artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów.

Zatem, zgodnie z powołanym przepisem rozporządzenia, oświadczenie to powinna złożyć podstawowa jednostka organizacyjna uczelni, działająca poprzez odpowiedni organ monokratyczny lub kolegialny.

W przypadku wnioskodawcy, właściwą jednostką organizacyjną jest Wydziału Nauk Stosowanych działający przez umocowany, zgodnie ze statutem Uczelni organ i to jego oświadczenie woli ma charakter wiążący dla weryfikacji wniosku. Oświadczenia woli pozostałych organów uczelni (jak Senat), mają charakter czynności, określanych w doktrynie administracyjnego prawa ustrojowego jako „zgoda” (jednostka organizacyjna uczelni składa oświadczenie woli za zgodą innego organu uczelni). A zatem, choć Wyższa Szkoła Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu jest Uczelnią jednowydziałową, prawidłowe procedowanie powinno polegać w tym wypadku na złożeniu oświadczenia woli przez umocowany organ jednostki organizacyjnej (Wydziału Nauk Stosowanych) w sprawie wskazania obszaru, dziedziny i dyscypliny, oraz – ewentualnie – na wyrażeniu zgody na powyższe, przez inne, umocowane zgodnie ze statutem uczelni, jej organy (Senat, Rektor).

Konkretyzacja przepisu punktu 3 cytowanego paragrafu nastąpiła na mocy uchwały nr 12/2013 Senatu Uczelni z dnia 5 września 2013 r. W myśl załącznika do tej uchwały, kierunek „administracja” przypisany jest do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, dyscypliny nauki o administracji. W świetle powołanych wyżej przepisów, uchwała Senatu obciążona jest wadą formalną, gdyż oświadczenie woli w sprawie przyporządkowania kierunku do obszaru, dziedzin i dyscyplin powinno zostać złożone przez organ Wydziału, a nie Uczelni.

Powracając do kwestii materialnoprawnych, Senat wskazał jako jedyną dyscyplinę, do której odnoszą się efekty kształcenia, dyscyplinę nauki o administracji.

Wskazanie dyscyplin do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów nie jest zabiegiem tylko formalnym, ale rodzi doniosłe konsekwencje: jest pierwszym oświadczeniem woli, jakie konstytuuje koncepcję kierunku. Stanowi deklarację co do tożsamości kierunku, co do charakteru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, jakie może uzyskać absolwent kierunku. Według oświadczenia woli Senatu, efekty kształcenia związane z dyscypliną nauki o administracji powinny stanowić przeważającą część efektów kształcenia określonych dla kierunku. Powstaje w związku z tym dysharmonia pomiędzy w/w oświadczeniem woli Senatu, a przyjętymi efektami, planami i programami. Na – łącznie – ok. 50 oferowanych zajęć, efekty z dyscypliny nauki o administracji realizowane są tylko na ok. 20 zajęciach (przedmiotach).

Należy zatem stwierdzić, iż o ile wskazanie – jako dyscypliny, na której budowane są efekty kształcenia dla kierunku – „nauk o administracji” jest w pełni uzasadnione, gdyż efekty i zajęcia oparte na tej dyscyplinie stanowią znaczną część efektów i zajęć oferowanych na ocenianym kierunku, to brakuje wskazania w w/w uchwale Senatu pozostałych dyscyplin, stanowiących podstawę do sformułowania efektów kształcenia dla kierunku, chodzi zwłaszcza o dyscypliny: „prawo” oraz „nauki o zarządzaniu”. W szczególności, za błąd oświadczenia woli należy uznać brak wskazania w powołanej uchwale Senatu dyscypliny „prawo”, do której odnosi się wiele efektów kształcenia, jak również zajęć.

Pozostawiając teraz na boku kwestię wadliwego, zarówno pod względem formalnoprawnym, jak i materialno prawnym, przyporządkowania kierunku do obszaru, dziedzin i dyscyplin należy stwierdzić, iż koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku

oparta jest o tradycyjną koncepcję kształcenia na kierunku „administracja” realizowaną w minionych dekadach, a zatem – nadal – z bardzo wyraźną przewagą kształcenia w zakresie wiedzy prawniczej. Wzbogacenie oferty edukacyjnej o elementy oparte na innych dziedzinach nauk, zakładane w Misji Uczelni i strategii rozwoju Wydziału jest stopniowo wdrażane, o czym wspomniano wyżej. Należy przy tym podkreślić, iż wprowadzane zmiany nie mają charakteru rewolucyjnego, nie zmierzają do zmiany tożsamości kierunku, ani ogólnej koncepcji kształcenia. Realizowana obecnie koncepcja kształcenia jest koncepcją spójną, sprawdzoną, opartą na wypracowanych przez lata standardach edukacyjnych właściwych dla kierunku „administracja”. Jako taka, wpisuje się zatem w misję Uczelni i strategię Jednostki, które – jako podstawowe cele działania – przyjmują, na najbardziej ogólnym poziomie, „stałe rozwijanie innowacyjnych metod i technik kształcenia, które ułatwią studentom zdobywanie nowych i podnoszenie dotychczasowych kwalifikacji, oparcie się na wartościach chrześcijańskich, doskonalenie programu kształcenia w celu wprowadzania zajęć poszerzających horyzonty intelektualne przyszłych administratywistów”.

Z powyższych względów, ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki jest zatem pozytywna.

Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.

Jak już wspomniano, koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku oparta jest o tradycyjną formułę kształcenia na kierunku „administracja” realizowaną w minionych dekadach, a zatem z bardzo wyraźną przewagą kształcenia w zakresie wiedzy prawniczej, dominująca rola bloku tradycyjnych, prawniczych efektów i przedmiotów, jest bardzo widoczna. Innowacyjność oferty kształcenia wyraża się głównie w uzupełnianiu oferty zajęć, mających swoją genezę w nieobowiązujących już standardach kształcenia dla kierunku „administracja” o kolejne przedmioty, oparte o nauki prawne i nauki o zarządzaniu, po części także o ekonomię, finanse, socjologię. Oferta zajęć do wyboru obejmuje przedmioty z zakresu dwóch specjalności: „Administracja publiczna” i „Administracja bezpieczeństwa publicznego”, łącznie tylko 12 przedmiotów specjalnościowych. Elastyczność kształtowania oferty kształcenia może być więc określona, w najlepszym razie, jako umiarkowana.

Biorąc powyższe pod uwagę, ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania plasuje się na przeciętnym poziomie.

2) Czy wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju?

W tworzeniu koncepcji kształcenia obowiązującej na ocenianym kierunku, określaniu celów i efektów kształcenia, zarówno wewnętrzni jak i zewnętrzni interesariusze biorą stosunkowo niewielki udział. Według oświadczeń pracowników Wydziału oraz przedstawicieli samorządu studentów, reprezentanci tych środowisk uczestniczyli, jako interesariusze wewnętrzni w kształtowaniu koncepcji kształcenia. ZO nie otrzymał jednak żadnych dokumentów, które pozwalałyby na szersze wykazanie aktywności interesariuszy wewnętrznych w procesie tworzenia koncepcji kształcenia obowiązującej na ocenianym kierunku.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci nie wykazali swego uczestnictwa w procesie określania koncepcji, celów i efektów kształcenia. Z przedstawionej w trakcie wizytacji dokumentacji wynika, że uczestniczą w posiedzeniach Senatu, oraz Komisji ds. Jakości Kształcenia, natomiast zarówno w trakcie spotkania z Samorządem Studentów którego przedstawiciel jest delegatem do Komisji jak i samymi studentami, nie byli w stanie jasno określić czym jest Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz czym się zajmuje. W trakcie wizytacji zespół przygotowujący raport samooceny nie udostępnił żadnych dokumentów dotyczących Rady Wydziału a co za tym idzie udziału studentów w tym organie. Zgodnie z Art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2005 Nr 164 poz. 1365), posiadają w Senacie ustawowe przedstawicielstwo, co ustalono na podstawie przedłożonych list obecności. Na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz rozmów przeprowadzonych ze studentami trudno określić realny wpływ tej grupy interesariuszy na proces kształcenia. Z przedstawionej w trakcie wizytacji dokumentacji, wynika, że nie zostaje w pełni wypełniony art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2005 Nr 164 poz. 1365). Opinia Samorządu dotyczy jedynie programu kształcenia. Przedstawiciele Samorządu Studentów zaznaczyli, że ich rola w procesie opiniowania programu kształcenia została sprowadzona do podpisania gotowego dokumentu, jak również wskazali na brak rzeczywistych konsultacji dotyczących owego programu. Studenci zaznaczyli, że nie byli świadomi możliwości opiniowania programów oraz planów studiów w innej formie.

Wśród interesariuszy zewnętrznych Władze Uczelni wymieniły: przedstawicieli innych uczelni Konsorcjum Uczelni „Futurus”, absolwentów, przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego zasiadających w Komisji ds. Jakości Kształcenia. W ramach struktur działających na Uczelni funkcjonuje też Rada Ekspertów, jednak z przedstawionego ZO programu jej spotkania (z dnia 10 maja 2012 r.) nie wynika ani skład tej Rady, ani to, by w istotny sposób angażowała się w proces zapewniania jakości kształcenia (brak dowodów na jej zaangażowanie w tworzenie efektów kształcenia). Zo zostały przedstawione także dokumenty inicjujące współpracę Uczelni z takimi podmiotami, jak: Hospicjum Królowej Apostołów w Radomiu, Fundacją Obywatelskiego Rozwoju - Ryki, Związkiem Banków Polskich i in. Są to jednak porozumienia o szerokim charakterze, dotyczące m.in. organizacji praktyk studenckich. Z przedstawionych dokumentów nie wynika, na ile w/w podmioty biorą udział w procesie tworzenia koncepcji kształcenia obowiązującej na ocenianym kierunku.

Podsumowując, ze względu jak wyżej, ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju lokuje się na niskim poziomie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

1) Koncepcja kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów nawiązuje do misji Uczelni i misji Wydziału. Oferta kształcenia proponowana w ramach kierunku „administracja” odpowiada założeniom strategii rozwoju Uczelni i Wydziału.

2) Uczelnia i Wydział w niewielkim zakresie współdziałały z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi przy opracowywaniu koncepcji kształcenia w ramach kierunku „administracja”. Studenci nie uczestniczą w pełni w procesie określania koncepcji kształcenia ocenianego kierunku.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Czy zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; czy opis efektów jest publikowany?

ocena zgodności założonych kierunkowych i specjalnościowych oraz przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku;

Efekty kształcenia dla kierunku „administracja” – cykl kształcenia 2013/2014 zostały uchwalone na podstawie Uchwały Nr 4/2013 Senatu Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu z dnia 5 września 2013 r.

Weryfikacja efektów kształcenia następuje w toku sesji egzaminacyjnych, odbywania praktyk studenckich oraz egzaminu dyplomowego. Zgodnie z § 12 regulaminu studiów okresem rozliczeniowym jest rok akademicki. Warunkiem zaliczenia roku akademickiego jest: uzyskanie zaliczeń, złożenie wszystkich egzaminów oraz brak zaległości finansowych wobec Uczelni. Pozytywna ocena z zaliczenia przedmiotu, który nie kończy się egzaminem, stanowi niezależnie od formy zajęć (wykład, seminarium, ćwiczenia itd.) podstawę rozliczenia przedmiotu w danym semestrze. Podstawą wpisania studenta na kolejny rok studiów jest: zdanie wszystkich egzaminów i zaliczeń obowiązujących w danym okresie rozliczeniowym, złożenie kart egzaminacyjnych za semestr zimowy i semestr letni, uregulowanie zobowiązań finansowych wobec Uczelni, zgodnie z Regulaminem Opłat.

Praktyki są integralną częścią programu kształcenia. Studenci odbywają praktyki po zakończeniu pierwszego roku, a przed rozpoczęciem ostatniego semestru studiów w wybranym przez siebie terminie, który nie koliduje z organizacją procesu kształcenia. Cele praktyk studenckich to: uzupełnienie i doskonalenie wiedzy i umiejętności nabytych w trakcie studiów, zapoznanie studenta ze specyfiką środowiska zawodowego, zasadami funkcjonowania podmiotów gospodarczych, społecznych, organów administracji publicznej (rządowej i samorządowej) i innych jednostek organizacyjnych, zapoznanie się z techniką pracy biurowej na poszczególnych stanowiskach pracy oraz zasadami ergonomii, poznanie zasad organizacji pracy w zakładzie pracy, kształtowanie prawidłowych nawyków pracy zespołowej, jak i indywidualnej, nabywanie kompetencji społecznych w zakresie odpowiedniego określania priorytetów, służących realizacji zadań określonych przez siebie lub innych, kształtowanie umiejętności zawodowych związanych z miejscem odbywania praktyk oraz kierunkiem studiów, zdobycie doświadczenia przydatnego do funkcjonowania na rynku pracy. Praktyki można uznać za zaliczone w ramach pracy zawodowej lub działalności indywidualnej zgodnej z Regulaminem Praktyk, jeżeli student udokumentuje

nabycie efektów kształcenia przewidzianych dla praktyk zawodowych. Kierownik Praktyk sprawuje nadzór nad realizacją praktyk, kontroluje poprawność wypełnienia formularza potwierdzenia odbycia praktyki, załatwia wszelkie sprawy i dokumenty dotyczące praktyk oraz dokonuje wpisu z praktyk w indeksie (wpis "zal.").

Student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem promotora, którym jest nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Wykaz promotorów jest podawany do publicznej wiadomości przez Dziekana w ciągu 14 dni od daty rozpoczęcia semestru zimowego na stronie internetowej uczelni. Promotora oraz temat pracy dyplomowej zatwierdza Dziekan. Przy ustalaniu tematyki pracy dyplomowej powinny być brane pod uwagę zainteresowania zawodowe i naukowe studenta. W trakcie ostatnich dwóch semestrów studiów student ma obowiązek zaliczyć seminarium dyplomowe na zasadach określonych przez prowadzącego seminarium, a w przypadku ostatniego semestru studiów – na podstawie złożenia pracy dyplomowej. Student ma obowiązek złożenia pracy dyplomowej najpóźniej do końca ostatniego semestru studiów przewidzianego programem kształcenia. Recenzję pracy dyplomowej opracowuje wyznaczony przez Dziekana nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora, w terminie dwóch tygodni od otrzymania pracy. Decyzję o dopuszczeniu studenta do egzaminu dyplomowego podejmuje Dziekan po spełnieniu przez studenta następujących warunków: uzyskanie wszystkich zaliczeń i zdanie wszystkich egzaminów wynikających z obowiązującego studenta planu studiów i programu kształcenia, uzyskanie zaliczenia praktyki zawodowej, jeżeli plan studiów i program kształcenia taką praktykę przewidują, uzyskanie pozytywnej opinii promotora i recenzenta na temat pracy dyplomowej studenta, jeżeli program kształcenia przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej, wywiązanie się studenta ze wszystkich zobowiązań wobec uczelni (brak zaległości w opłatach za naukę oraz rozliczenie z biblioteką). Egzamin dyplomowy odbywa się w terminie wyznaczonym przez Dziekana, nie później niż 3 miesiące od dnia spełnienia wyżej wymienionych warunków. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi przynajmniej trzy osoby: przewodniczący, promotor i recenzent. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i na wniosek studenta lub promotora, za zgodą Dziekana, może mieć charakter otwarty.

W trakcie egzaminu dyplomowego student prezentuje i odpowiada na pytania związane ze swoją pracą dyplomową oraz odpowiada na pytania z zakresu obowiązującego go programu kształcenia. Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Datą ukończenia studiów jest dzień złożenia egzaminu dyplomowego. Ostateczny wynik studiów jest obliczany jako suma średniej ocen uzyskanych w trakcie studiów, oceny z pracy dyplomowej ustalonej przez komisję egzaminacyjną, oceny z egzaminu dyplomowego.

Poddane oglądowi karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, że są one prowadzone poprawnie. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządza się je poprawnie. **POWYŻSZA CZĘŚĆ NIE JEST MOJEGO AUTORSTWA – A.S.**

Władze Jednostki prowadzącej studia na kierunku dostarczyły Zespołowi oceniającemu dokumentację dowodzącą opracowania matrycy efektów kształcenia i kompatybilnych z nią programów studiów zgodnie z wymogami formalnymi. Gdy idzie o kwestię zbieżności efektów zakładanych w programach nowych z KRK, to na gruncie analizy dokumentów należy ją ocenić pozytywnie. Koherencja jest zapewniona. Dbą o to kompetentny pracownik jednostki wspomagany przez Komisję Jakości Kształcenia. Komisja zbiera się cyklicznie przed rozpoczęciem roku akademickiego, dywaguje nad misją i strategią

oraz koncepcja rozwoju kierunku, dokonując niezbędnych zmian wynikających z praktyki i zmian na rynku. Jak wynika z przedstawionych dokumentów WSB na poziomie retorycznym opracowała strategię, w której ważne miejsce zajmuje kształcenie na kierunku administracja oraz wdraża ustaloną koncepcję rozwoju kierunku (Jednostka nakierowuje się na studentów lokalnych, tuż po maturze, gdyż pula studentów pracujących i doksztalających się została wyczerpana) .

Ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi;

Jak wynika z przedstawionej Zespołowi dokumentacji, można mieć nieco zastrzeżeń w odniesieniu do spójności kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Uczelnia kształci studentów w ramach profilu ogólno akademickiego, przy czym program kształcenia wyprowadza z nauki o administracji. Widzi w studentach przede wszystkim przyszłych kandydatów do pracy w organach administracji publicznej oraz w szeroko pojętym biznesie. Nie wszystkie jednak przedmiotowe zakładane efekty kształcenia dają się wyprowadzić z nauki administracji. Znaczna część związana jest także z prawem nie tylko publicznym i nie zawsze związanym z szeroko pojętym administrowaniem. Można zatem mówić o pewnej niespójności w zakresie wdrażania KRK. Niespójność ta ma charakter przede wszystkim analityczny (językowy) – chodzi o niekompatybilność w opisie koncepcji kształcenia. Z pragmatycznego punktu widzenia kształcenie administratywistów w zakresie prawa (także w tych jego aspektach, które nie mają bezpośrednich związków z administrowaniem) ma oczywiście sens, ale należałoby to uwzględnić w zakresie językowego ujęcia koncepcji kształcenia na kierunku. Ponadto duży wpływ, być może zbyt duży, na konstrukcję efektów kształcenia miały skromne zasoby kadrowe uczelni. Zakładane efekty kształcenia starano się dostosowywać do dorobku dydaktycznego i naukowego poszczególnych pracowników.

W konstrukcji efektów kształcenia wymogi rynku pracy są niewątpliwie uwzględniane. Interesariusze zewnętrzni – przedstawiciele Izby Gospodarczej oraz samorządu uczestniczą w konstruowaniu dokumentacji w zakresie misji, strategii i efektów kształcenia. Oceniana Jednostka przedstawiła dokumentację potwierdzającą ten stan rzeczy. WSB angażuje się we współpracę z instytucjami publicznymi, podmiotami gospodarczymi przy konsultacjach programów kształcenia oraz zmian w nich dokonywanych. Nie można tego jednak powiedzieć o udziale studentów i pracowników Uczelni w konstruowaniu programu także w zakresie uwzględniania przez program rynku pracy. Z rozmów z kadrą dydaktyczną i studentami wynika, iż zasadniczo nie uczestniczą te grupy w konstruowaniu programu w znaczącym stopniu. Program (w zakresie spójności dokumentacji) spełnia w sposób znaczący, choć nie pełny, wymogi przewidziane dla kształcenia w ramach profilu ogólnouczelnianego na kierunku administracja oczywiście z zastrzeżeniami, o których mowa powyżej oraz w punktach poświęconych ocenie minimum kadrowego oraz dyplomowania.

Ocena możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów).

Jeżeli podstawą oceny w niniejszym punkcie ma być jedynie analiza językowego brzmienia dokumentacji dotyczącej programu studiów, to należy stwierdzić, że realizacja

celów szczegółowych zapewni realizację kierunkowych i modułowych efektów kształcenia. Niemniej jednak, z realistycznego punktu widzenia, z analizy przedstawionych dokumentów oraz rozmów z przedstawicielami kadry dydaktycznej oraz studentów wynika, że zakładane cele kierunkowe i cele główne związane z zakładaną sylwetką absolwenta mogą zostać zrealizowane wskutek realizacji celów szczegółowych tylko częściowo. Wynika to przede wszystkim z niedostatków systemu egzaminowania, o których będzie mowa dalej.

Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia (czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany).

Dostępności opisu założonych efektów nie można niestety ocenić wysoko. Wprawdzie dokumentacja związana z zakładanymi efektami kształcenia jest jawna i ogólnie dostępna w siedzibie uczelni, niemniej jednak mimo deklaracji pracowników ocenianej Jednostki, że tak jest, to w rzeczywistości wystarczające informacje na temat programu studiów i efektów kształcenia nie są dostępne w internetowym systemie futuruss.

2) Czy efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne?

Zespół Oceniający nie ma zastrzeżeń odnośnie do sposobu sformułowania zakładanych efektów kształcenia. Sformułowanie efektów sugeruje, że są one sprawdzalne, ale sposób egzaminowania i dyplomowania (o czym dalej) nie zapewnia w pełni sprawdzalności efektów.

Podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA studenci wskazali na przejrzystość efektów kształcenia wynikającą zarówno ze sposobu ich sformułowania jak i przedstawienia studentom. W ich ocenie zakładane efekty są zrozumiałe, spójne oraz pozwalają na opracowanie przejrzystego sposobu weryfikacji. W sylabusach nie przypisano efektów kształcenia do metod ich weryfikacji w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

3) Czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny?

Ocena czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów i czy system ten jest powszechnie dostępny, Ocena czy system obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania, a także czy wymagania są wystandaryzowane. Ocena uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu oraz stopień dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość ocena czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni.

Jak wynika z ustaleń Zespołu Oceniającego, sposób weryfikacji efektów kształcenia jest niewątpliwie określony zarówno w kartach przedmiotów jak i w innych ogólnodostępnych dokumentach uczelni. Sposób weryfikacji jest niewątpliwie przejrzysty,

gdy idzie o sposób sformułowania. Wymagania są też w pewnym zakresie wystandaryzowane. Studenci też otrzymują na czas i w odpowiedniej formie informacje o wymaganiach egzaminacyjnych, formie egzaminu itp. Można mieć natomiast bardzo istotne zastrzeżenia w odniesieniu do adekwatności stosowanych metod egzaminacyjnych do wiarygodnej gradacji stopnia osiągniętych przez studentów postępów w zakresie efektów kształcenia. Analiza prac egzaminacyjnych dowodzi, iż normą w zakresie egzaminowania jest ocenianie studentów na oceny dobre i bardzo dobre, przy czym stopień trudności egzaminów jest relatywnie niski, a czasem zbyt niski. Przykładowo, żeby zdać egzamin z podstaw prawa na ocenę dostateczną, wystarczy odpowiedzieć na 4 pytania testowe jednokrotnego wyboru z 10 możliwych. Co więcej pytania te (zdecydowanie zbyt proste, gdy zestawić je z ambitnym określeniem zakładanych efektów kształcenia) obejmują w przytłaczającej większości zagadnienia, które nie są objęte zakresem materiału w karcie przedmiotu. Inny przykład: Egzamin z legislacji administracyjnej nie obejmuje w ogóle kwestii praktyki nowelizacji i tworzenia tekstów jednolitych aktów legislacyjnych, sprawdza natomiast wyłącznie wiedzę teoretyczną, mimo, iż w karcie przedmiotów wymieniono szereg umiejętności praktycznych, które powinien posiadać student po zakończeniu edukacji z przedmiotu. Podsumowując, system weryfikacji efektów kształcenia nie pozwala adekwatnie sprawdzić, stopnia ich osiągnięcia, zwłaszcza w odniesieniu do efektów o charakterze umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych.

W opinii Zespołu Uczelnia powinna położyć nacisk na taki rozwój metod egzaminowania, by umożliwiały one szeroką gradację w zakresie oceniania stopnia osiągnięcia poszczególnych efektów przewidzianych w kartach przedmiotów. Na razie niestety tak nie jest. Zwraca uwagę duży rozszew pomiędzy dokumentacją w zakresie zakładanych efektów a dokumentacją praktyczną czyli pracami etapowymi.

Gdy idzie o odsiew, to można uznać iż jest on procentowo podobny do odsiewu w innych jednostkach prowadzących studia pierwszego stopnia na kierunku administracja. Trzeba zwrócić uwagę, że bardzo niewielu studentów nie zdaje egzaminów, co wiąże się z procesami zasygnalizowanymi wyżej. Zwracają na to uwagę także sami studenci, którzy w bezpośrednich rozmowach nie potrafili podać przykładu osoby, która zrezygnowałaby ze studiów z powodu niezdania egzaminu. Oczywiście trzeba w tym miejscu nadmienić, iż liczebność studentów na poszczególnych latach waha się od 16 do trzydziestu kilku osób, więc trudno wyciągać jakieś statystyczne wnioski. Z ustaleń Zespołu Oceniającego uzyskanych w toku spotkań ze studentami oraz z kadrą dydaktyczną studenci rezygnujący ze studiów wskazują jako główną przyczynę sytuację osobistą, ewentualnie rozmiłowanie się w wyobrażeniach i rzeczywistości studiów administracyjnych.

Gdy idzie o proces dyplomowania, to w opinii Zespołu Oceniającego można ten proces ocenić pozytywnie tylko w pewnym zakresie. Wprawdzie seminaria prowadzone są w odpowiedni sposób i w adekwatnym wymiarze godzin, a jak wynika z przedstawionej dokumentacji treść seminariów odpowiada wymogom przewidzianym przez prawo oraz przyjętym praktykom akademickim. Egzaminy dyplomowe także spełniają pod względem formy wymagania stawiane przez prawo. Dokonane przez Zespół ustalenia pozwalają jednak na sformułowanie pewnych uwag krytycznych (szczegóły w załączniku nr 4). Po pierwsze, dość często zdarza się, że w pracach dyplomowych pojawiają się błędy merytoryczne i formalne, które nie są „wychwytywane” przez promotora, choć w niektórych przypadkach bywają zauważane w opiniach recenzentów. Oceny promotora i recenzentów bardzo często się różnią zasadniczo. Fakt występowania błędów obniża ocenę systemu weryfikacji efektów kształcenia w zakresie opieki merytorycznej nad dyplomantem. Po drugie, bywa, że prace dyplomowe są w ogóle niezwiązane z koncepcją kształcenia, z administracją w ogóle czy też z dorobkiem naukowym promotora, a często także i recenzenta. W ogólnej liczbie prac dyplomowych, prace dotknięte tymi wadami stanowią niestety znaczny procent, choć

pozostają na szczęście w mniejszości. Niemniej jednak kwestia wad prac dyplomowych jest sprawą bardzo poważną, wpływającą na obniżenie ogólnej oceny spełniania kryterium szczegółowego i kryterium ogólnego. Można mieć także wątpliwości w niektórych przypadkach, czy dane prace powinny być dopuszczone do obrony, z uwagi choćby na swoją ogólnikowość i lakoniczność. Mówiąc ogólnie, sito oceny promotorskiej bywa nieskuteczne, a oceny wysokie, by nie rzec zbyt wysokie. Co więcej z informacji udzielanych przez przedstawicieli kadry wynika, że Jednostka oceniana nie wypracowała praktycznie żadnych mechanizmów badania, czy prace dyplomowe w zakresie swojego tematu wiążą się w odpowiednim stopniu z kompetencjami promotorów, a także z koncepcją kształcenia na kierunku administracja. Tematy pracy są po prostu przesyłane drogą mailową do dziekanatu, a ten je po prostu archiwizuje.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali, że warunki zaliczenia, oraz wszelkie wymogi dotyczące przedmiotu przekazywane im są przez Nauczycieli Akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze. Przez brak publikacji sylabusów na powszechnie dostępnej stronie internetowej oraz w wewnętrznym systemie „Futurus” nie zapewniono publicznego dostępu do opisu planów studiów, oraz sylabusów. Zasady oceniania przedstawione są w sposób wyczerpujący i zrozumiały w Regulaminie Studiów Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu dostępnego w wewnętrznym systemie internetowym. Podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA, studenci wyrazili opinię, że zasady oceny określone w trakcie pierwszych zajęć są realizowane przez nauczycieli akademickich. Przyjęto weryfikację efektów kształcenia poprzez egzamin, zaliczenie z oceną oraz zaliczenie bez oceny w formie ustnych i pisemnych odpowiedzi na postawione zadania.

Zespół Oceniający zaleca zdecydowane reformy procesy egzaminowania i dyplomowania. Niezbędne jest wypracowanie takiego systemu weryfikacji wyników, który byłby spójny z koncepcją kierunku oraz z zakładanymi efektami kształcenia, stopień trudności egzaminów powinien być podniesiony, a egzaminy powinny być dostosowane w szerszym niż dotychczas zakresie do sprawdzania umiejętności i kompetencji. W zakresie dyplomowania Jednostka powinna wytworzyć procedury sprawdzania zgodności tematów prac dyplomowych z koncepcją kształcenia oraz z kompetencjami kadry dydaktycznej, tym bardziej, że jej przedstawiciele są często w zakresie dorobku naukowego dość luźno związani z nauką administracji.

4) Czy jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia?

Ocena monitorowania przez jednostkę karier absolwentów na rynku pracy oraz wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia. procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.

Niewątpliwym jest, w opinii Zespołu Oceniającego, że uczelnia monitoruje kariery absolwentów. Po zakończeniu studiów student otrzymuje ankietę do wypełnienia i informuje o planach zawodowych. Pół roku po zakończeniu studiów uczelnia kontaktuje się z niektórymi absolwentami i śledzi ich losy. Planuje rozszerzenie systemu monitorowania na

okres 3 i 5 lat po studiach. Zorganizowano także zjazd absolwentów w roku akademickim 2011/12 i pozyskiwano od nich informacje o ich karierach. Komisja Jakości Kształcenia stale współpracuje z osobą odpowiedzialną za monitorowanie losów absolwentów.

Badanie losów zawodowych absolwentów zostało przeprowadzone po raz pierwszy po upływie pół roku, wyniki zostały przedstawione w formie notatki Komisji ds. Jakości Kształcenia. Z przedstawionej notatki wynika, że w badaniu udział wzięło pięć osób. Badanie przeprowadzone było w formie wywiadu telefonicznego z losowo wybranymi absolwentami. Zgodnie z przedstawionymi przez Władze Wydziału deklaracjami, losy zawodowe absolwentów kierunku będą skutecznie monitorowane a forma badania ulepszana. Monitoring będzie prowadzony wśród absolwentów po upływie pół roku, trzech i pięciu lat od zakończenia studiów.

W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli poprzednio były sformułowane, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.

Uczelnia zasadniczo uwzględniła uwagi PKA umieszczonych w poprzednich Raportach. Świadczy o tym stopniowa poprawa ocen PKA. W ostatnich latach wobec niżu demograficznego i kłopotów kadrowych rozwój kierunku jest utrudniony i trudniej też jest podejmować działania projakościowe.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Jednakże Jednostka nie dołożyła należytych starań, by zakładane efekty kształcenia spełniały wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi. Ponadto opis efektów jest publikowany jedynie w dokumentach Uczelni. Nie jest natomiast dostępny w Internecie. Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne, ale kadra dydaktyczna i metody egzaminowania obniżają ocenę tego kryterium, gdyż wpływają na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów. Studenci mają świadomość czym są zakładane efekty kształcenia oraz znają cele kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia są zrozumiałe i sprawdzalne.

2) Jednostka opracowała w zasadzie przejrzysty system oceny efektów kształcenia, chociaż system ten tylko częściowo umożliwia weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; studenci są informowani o wymaganiach i formie egzaminów. W opinii studentów system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest w miarę przejrzysty i zrozumiały. Częściowa publikacja, pozwala studentom na dokonanie rozróżnienia w pewnym zakresie pomiędzy wiedzą, kompetencjami i umiejętnościami. Brak dostępu do sylabusów uniemożliwia studentom przyporządkowanie efektów do poszczególnych przedmiotów. Niestety zastrzeżenia, o których mowa wyżej w odniesieniu do egzaminowania i dyplomowania obniżają ocenę ogólną stopnia spełnienia tego kryterium.

3) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia. Zespół ten punkt kryterium drugiego ocenia pozytywnie.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Czy realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta?

W dniu 5 września 2013 r. Senat Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu podjął Uchwałę Nr 12/2013 w sprawie programu studiów dla kierunku „administracja”, zgodnie z § 14 Statutu, według którego do kompetencji Senatu należy m. in. uchwalanie programów kształcenia dla określonych kierunków i poziomów kształcenia. Jak już wskazywano, program kształcenia w zakresie założeń zasadniczo umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia, niemniej jednak proces egzaminowania i dyplomowania często ogranicza możliwość osiągnięcia zakładanych celów i efektów. Program studiów na kierunku administracja nie odbiega zasadniczo od norm i standardów wypracowanych przez praktykę na uczelniach wyższych. Studia obejmują 6 semestrów. Program studiów – obejmuje od 1011-1488 godziny zajęć dydaktycznych w zależności od roku. W programie dominują zajęcia z dogmatyk prawnych, co nie jest z pewnością wadą, ale w świetle uwag zawartych wyżej powoduje pewne niekoherencje z obszarem wiedzy przyjętym przez Jednostkę przy konstruowaniu programu. Gdy idzie o ocenę zbieżności celów i treści, to zasadniczo realizacja programu teoretycznie zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów;

Program studiów w zakresie form, metod i treści dydaktycznych zasadniczo tworzy spójną całość. Niemniej jednak sylabusy są tworzone przez poszczególnych prowadzących zajęcia, a wzajemna koherencja ich treści nie zawsze jest adekwatna. Czas kształcenia zarówno, gdy idzie o ogólny wymiar czasu studiów (6 semestrów), jak i o liczbę godzin przewidzianych dla poszczególnych przedmiotów jest odpowiedni. Przedmioty z grupy treści podstawowych obejmują od 30 do 45 godzin dydaktycznych dzielonych na wykład i ćwiczenia, przedmioty z grupy treści kierunkowych od 12-30 godzin, przy czym jest to warunkowane wagą danego przedmiotu i jego rolą w osiąganiu efektów kształcenia. W grupie treści ogólnych i humanistycznych (w której nie wiadomo dlaczego znajduje się prawo międzynarodowe publiczne) oprócz szkoleń bibliotecznego (2 godz.) i BHP (4 godz.) wymiar godzin wynosi od 10 do 30. Metody dydaktyczne można również oceniać pozytywnie. Z ustaleń poczynionych przez Zespół Oceniający, w tym z hospitacji zajęć wynika, że prowadzący są kompetentni a środki prezentacji wiedzy dobierane są właściwie do założeń i planowanych efektów kształcenia. Znaczącym minusem, o czym wzmiankowano już przy ocenie drugiego kryterium ogólnego są wady procesu egzaminowania i dyplomowania, co nie pozostaje bez wpływu także na ogólną ocenę w ramach trzeciego kryterium ogólnego.

W opinii studentów realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wiedzę studenci zdobywają głównie poprzez klasyczne

formy pracy akademickiej, czyli wykłady i bezpośredni kontakt z wykładowcą. Umiejętności nabywają głównie poprzez udział w praktykach studenckich, zaś kompetencje społeczne w czasie trwania całego procesu kształcenia, w tym także na seminariach licencjackich. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci ocenili formy prowadzenia zajęć jako odpowiednio dobrane do treści kształcenia realizowanych w ramach poszczególnych zajęć. Według studentów, plan studiów jest ułożony prawidłowo i zachowuje właściwe proporcje pomiędzy przedmiotami podstawowymi i specjalnościowymi. Pozytywnie zostało również ocenione zaangażowanie Nauczycieli akademickich w efektywne przekazywanie treści kształcenia, w postaci otwartości na propozycje studentów dotyczące realizowanego programu kształcenia. Nauczyciele akademicy umożliwiają studentom konsultacje zarówno za pośrednictwem poczty elektronicznej, telefonu w szczególnych przypadkach jak i indywidualne w czasie do tego wyznaczonym. W ocenie studentów sekwencja realizowanych przedmiotów jest właściwa i zapewnia ciągłość w zdobywaniu i poszerzaniu wiedzy bez powtarzania treści na poszczególnych zajęciach.

Ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami;

Jednostka oceniana przypisała punkty ECTS do poszczególnych zajęć na ocenianym kierunku dla każdej formy i poziomu kształcenia. Punkty przyznawane są za zaliczenie każdego przedmiotu oraz praktyk przewidzianych w programie kształcenia w wyniku spełnienia przez studenta wymagań dotyczących uzyskania zakładanych efektów kształcenia oraz za przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej. Dokumentacja udostępniona Zespołowi jest wystarczająca i ilustruje proces przypisywania punktów ECTS. Liczba punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów ma w założeniu odzwierciedlać czas poświęcony przez studenta na osiągnięcie efektów kształcenia. Zespół oceniający nie ma zasadniczych zastrzeżeń do systemu ECTS wdrożonego w ramach ocenianego kierunku. Koherencja systemu nie budzi zasadniczych zastrzeżeń. Obejmuje wszystkie przedmioty. Nie stwierdzono także zasadniczych rozbieżności między zakładaną „pracochłonnością” poszczególnych przedmiotów a przyznaną punktacją ECTS.

W ocenie studentów, stosowany na wizytowanym kierunku system punktów ECTS umożliwia studentom uczestniczenie w wymianie krajowej oraz międzynarodowej. Plan studiów przewiduje 120 godzinną praktykę zawodową, którą studenci odbywają głównie w zakładach pracy w których są zatrudnieni. W sytuacji gdy student nie pracuje bądź pracuje w zawodzie niezwiązanym z administracją Uczelnia umożliwia pomoc w poszukiwaniu miejsca praktyk.

Ocena prawidłowości sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów;

Sekwencja przedmiotów i modułów w programach studiów zasługuje na pozytywną ocenę. Przedmioty dogmatyczno prawne dotyczące procedur są poprzedzane przez kursy prawa materialnego. Przedmioty ogólne występują przed szczegółowymi. Dziwi natomiast, jak już wspomniano, umieszczenie prawa międzynarodowego publicznego w grupie przedmiotów ogólnych i humanistycznych.

Ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych

praktyk. Ocena czy system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych;

Wymiar praktyk jest adekwatny do przyjętej koncepcji kształcenia. Problem polega na tym, że studenci sami szukają sobie miejsc odbywania praktyk. Studenci nie mają także dostatecznych informacji na temat tego jakie Uczelnia ma relacje z instytucjami, w których można odbywać praktyki. Wymiar praktyk studenckich wynosi 120 godzin i trwają one 3 tygodnie. Większość studentów sama organizuje sobie praktyki, bez zasadniczej świadomości jakie elementy kompetencji, wiedzy i umiejętności mają sobie przyswoić w toku odbywania praktyk. Studenci zgłaszali Zespołowi, że niestety nie mają odpowiedniej wiedzy także o tym, w oparciu o jakie kryteria praktyki są oceniane. Sprawia, to że systemu weryfikacji umiejętności, które mają być osiągnięte w toku praktyk, nie można uznać za wystarczający. Odpowiedzialny za to jest Kierownik Praktyk. System oceny praktyk powinien być udostępniony studentom, i bardziej przejrzysty. Jest on określony dość ogólnikowo w udostępnionych Zespołowi Oceniającemu dokumentach.

Ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Prawdliwość organizacji kształcenia w ZOD, jeżeli taki ośrodek funkcjonuje w ramach jednostki. Ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy) do założonych efektów kształcenia;

Komentarz: Ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych;

Organizację procesu kształcenia dla ocenianego kierunku studiów można oceniać pozytywnie. Dotyczy to także studiów rozpoczętych przed 1 października 2012 (organizacja studiów umożliwia osiągnięcie zakładanej sylwetki absolwenta) Gdy idzie o możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, to regulamin zapewnia IOS jednakże studenci nie korzystają z tego rozwiązania. Brak możliwości oceny praktyki w tym zakresie Niepełnosprawnych nie ma w tej chwili wśród studentów.

Możliwość indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych należy ocenić, zdaniem studentów, pozytywnie. Szczególnie uzdolnieni i wyróżniający się studenci mogą ubiegać się o indywidualny plan studiów oraz indywidualny program kształcenia, w trakcie których Uczelnia zapewnia im możliwość uzupełnienia programu studiów o dodatkowe przedmioty zmianę terminów zaliczania przedmiotów w poszczególnych semestrach. W zakresie możliwości indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów z niepełnosprawnościami, Regulamin Studiów nie przyznaje tym osobom żadnych uprawnień. Studenci niepełnosprawni zgodnie z przedstawioną dokumentacją traktowani są na równi z osobami pełnosprawnymi. Zaleca się poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez dostosowanie zakresu indywidualizacji zajęć do ich potrzeb.

2) Czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość?

Co do zasady, na poziomie dokumentów system kształcenia na kierunku administracja w ocenianej Jednostce tworzy spójną całość. Jednakże, jak już wspomniano, sylabusy przedmiotów konstruowane są przez poszczególnych prowadzących zajęcia, a stopień koordynacji ich treści nie jest odpowiedni. Karty przedmiotów nie zawsze zawierają

wszystkie niezbędne informacje (np. w zakresie zalecanej literatury). Należałoby o to zadbać w większym stopniu. Ponadto problemy dotyczą praktyki realizacji tego programu. Metody egzaminowania nie zawsze pozwalają zweryfikować zdobycie przez studenta wiedzy, kompetencji i umiejętności przewidzianych w programie. Zespół Oceniający sformułował także szereg zastrzeżeń odnośnie do kadry, sposobu przydzielania jej zajęć dydaktycznych, procesu dyplomowania itp. To wszystko, mimo iż nie dotyczy spójności dokumentów rzutuje na całość organizacji i realizacji procesu kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W opinii Zespołu Oceniającego realizacja programu kształcenia zasadniczo umożliwia osiągnięcie zakładanych celów, pod warunkiem odpowiedniej obsady zajęć, oraz adekwatnego egzaminowania i dyplomowania, a do tych elementów Zespół Oceniający ma wiele zastrzeżeń. W opinii studentów realizowany proces kształcenia, z uwzględnieniem treści oraz czasu kształcenia jest właściwy, umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz ułatwi przyszłym absolwentom kierunku ubieganie się o zatrudnienie na rynku pracy.

2) Zespół ocenia, iż spójność programu studiów i innych elementów procesu kształcenia jest znacząca. Poprawy wymaga koherencja dokumentacji na poziomie sylabusów oraz zmiana w zakresie organizacji odbywania praktyk.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) *Czy liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu?*

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki;

W punkcie II.2. Raportu samooceny wykazano:

- jedną osobę posiadającą tytuł naukowy profesora w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk humanistycznych, dyscyplinie historia, dla której wizytowana Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, zgłoszoną przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,
- jedną osobę posiadającą tytuł naukowy profesora w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk społecznych, dyscyplinie socjologia, dla której wizytowana Uczelnia stanowi dodatkowe miejsce pracy, zgłoszoną przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,
- jedną osobę posiadającą stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa, dla której wizytowana Uczelnia stanowi dodatkowe miejsce pracy, zgłoszoną przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,
- jedną osobę posiadającą stopień naukowy doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia, nie zgłoszoną przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,
- sześć osób posiadających stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa, w tym pięć, dla których wizytowana Uczelnia stanowi dodatkowe miejsce pracy i jedna, dla której stanowi podstawowe miejsce pracy, zgłoszonych przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,
- dwie osoby ze stopniem doktora w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia, nie zgłoszone przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,
- jedną osobę ze stopniem doktora w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia, nie zgłoszoną przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku,

Ponadto wykazano jedną osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra prawa, jedną osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra administracji i trzy osoby posiadające tytuł zawodowy magistra filologii.

W sumie daje to 18 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Jest to liczba, która znacząco pozwalałaby na osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia, jeśli tylko prawidłowa jest struktura ich kwalifikacji.

Oceniany kierunek studiów na pierwszej stronie Raportu samooceny (zgodnie z § 1 pkt 5 Programu studiów dla kierunku Administracja stanowiącego załącznik do uchwały Senatu nr 12/2013 z dnia 5 września 2013 r.) bardzo wąsko przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, dyscypliny „nauk administracyjnych”. Szczegółowa analiza kierunkowych efektów kształcenia co do zasady potwierdza takie

przyporządkowanie, ewentualnie umożliwia doszukanie się powiązań z naukami ekonomicznymi oraz socjologią, a w minimalnym zakresie również filozofią. Porównanie tych powiązań efektów kształcenia z kwalifikacjami kadry dydaktycznej wywołuje następujące zastrzeżenia:

- stanowczo zbyt niski udział specjalistów z zakresu nauki administracji w realizacji efektów kształcenia,

- brak uzasadnienia dla zatrudniania profesora w zakresie historii.

W pozostałym zakresie jak najbardziej pozytywnie należy ocenić zatrudnianie specjalistów w zakresie prawa, ekonomii, socjologii, a nawet jednej osoby specjalizującej się w filozofii. Oczywiście pozytywnie – ze względu na efekty kształcenia w zakresie kompetencji językowych – ocenić trzeba również zatrudnienie filologów.

Reasumując: liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji jedynie w stopniu częściowym gwarantują osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz realizację programu kształcenia.

2) Czy dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia?

Analiza minimum kadrowego, zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131), przeprowadzona została na podstawie przepisów tego rozporządzenia.

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „administracja” powinno stanowić, zgodnie z § 14 ust. 1 ww. rozporządzenia, co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Wszystkim nauczycielom akademickim wskazanym przez Uczelnię do minimum kadrowego kierunku „administracja” na bieżący rok akademicki zaplanowano prowadzenie na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub stopień zawodowy magistra).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że wszystkie osoby wskazane przez Uczelnię do minimum kadrowego, spełniły warunki art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. W teczkach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Publikacje dotyczące prawa administracyjnego i E-administracji, kontroli i nadzoru administracyjnego, postępowania administracyjnego, cały szereg publikacji z zakresu prawa podatkowego, zwłaszcza zobowiązań podatkowych, procedur podatkowych, kontroli podatkowej, publikacje dotyczące wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, historii administracji gospodarczej, a zwłaszcza samorządu gospodarczego, współczesnego samorządu gospodarczego, akt stanu cywilnego, funkcji publicznych kościoła, publikacje dotyczące praw człowieka i ich ochrony, ale również publikacje dotyczące zarządzania (zwłaszcza BHP), źródeł finansowania innowacyjności, funduszy unijnych, ponadto dotyczące koncepcji państwa wybitnych filozofów, czy etyki zawodowej, jakie figurują w wykazie dorobku naukowego większości wymienionych wyżej pracowników, odpowiadają zakładanym efektom kształcenia i realizowanemu programowi studiów.

Nie można tego powiedzieć natomiast o obszernym dorobku prof. dra hab. Jerzego Flagi (cały szereg publikacji dotyczących głównie historii kościoła) ani o dorobku prof. dra hab. Stanisława Kosińskiego (historia socjologii, socjologia medycyny). Zespół Oceniający nie zaliczył zatem wspomnianych osób do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, w którym to minimum pozostał tylko jeden doktor habilitowany nauk prawnych i sześcioro doktorów nauk prawnych.

Reasumując: wskutek dokonanej przez Zespół weryfikacji, należy jednoznacznie stwierdzić, że wymagania dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu kształcenia są spełnione jedynie częściowo.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu);

Poszczególne osoby zaliczone przez Zespół Wizytujący do minimum kadrowego zatrudnione są (w różnych formach zatrudnienia) w Wyższej Szkole Biznesu im. Bpa Jana Chrapka w Radomiu od: 2013 r., 2012 r., 2011 r., 2008 r., 2006 r., 2002 r., 1999 r., co średnio daje ponad sześcioletni staż pracy osoby zaliczonej do minimum kadrowego w tej uczelni. Należy jednak zwrócić uwagę, iż umowy o pracę 6 z 9 nauczycieli akademickich zgłoszonych przez Uczelnię do minimum kadrowego, obowiązują tylko do 30 czerwca 2014 r., a tylko 3 – na czas nieokreślony, co nie sprzyja ocenie, iż skład kadry jest zaliczonej do minimum kadrowego jest stabilny.

Ogólnie biorąc, jak na realia polskich niepublicznych szkół wyższych stabilność minimum kadrowego należy ocenić jako zadawalającą, z powyższymi zastrzeżeniami, w tym niespełniania ogólnych wymogów dotyczących minimum kadrowego.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów;

Wskazana w Raporcie samooceny liczba studentów ocenianego kierunku wynosi 100. Liczba nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego wynosi 9, jednak Zespół Wizytujący zredukował tę liczbę do 7, co skutkuje relacją: 1 pracownik zaliczony do minimum kadrowego na ok. 14 studentów. A zatem nawet pomimo weryfikacji minimum kadrowego przez Zespół proporcja między liczbą osób stanowiących to minimum a liczbą studentów znacznie przewyższa relację 1 : 160 wskazaną w § 17 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków

prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (tekst jedn.: Dz.U z 2014 r., poz. 131).Ta ocena musi być zatem w pełni pozytywna.

Ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów: ocena zgodności obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich (w przypadku profilu praktycznego - ich doświadczenia zawodowego), ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: ocena przygotowania nauczycieli akademickich do realizacji zajęć dydaktycznych w tej formie;

Szczegółowe porównanie powierzonych poszczególnym nauczycielom akademickim (zwłaszcza zgłoszonym przez wizytowaną Uczelnię do minimum kadrowego) zajęć dydaktycznych z ich dorobkiem naukowym nasuwa wiele wątpliwości.

Zadziwiające jest zatrudnianie i powierzanie zajęć z Historii administracji profesorowi nauk humanistycznych, który - wbrew stwierdzeniu zawartemu w załączniku do Raportu samooceny – nie ma w ukazanym w ostatnim załączniku swoim dorobku prac ani z historii prawa, ani z historii administracji, lecz przede wszystkim z historii Kościoła Rzymskokatolickiego i jednocześnie zatrudnienie (od bieżącego roku akademickiego) doktora prawa, którego temat rozprawy doktorskiej i znaczna część dorobku w pełni uzasadniałyby powierzenie właśnie jemu zajęć z Historii administracji. Tymczasem (oprócz przyznanych mu w sposób w pełni uzasadniony jego dorobkiem zajęć z Organizacji pozarządowych i Samorządu gospodarczego) prowadzi on zajęcia z tak „odległych” od siebie przedmiotów, jak Prawo konstytucyjne i system polityczny RP (nie ma żadnego dorobku z tego zakresu) Logika (wśród publikacji jeden skrypt, który jednak trudno uznać za dorobek naukowy), czy Prawo międzynarodowe publiczne (w dorobku wskazano dwie pozycje dotyczące stosunków międzynarodowych, ale nie dotyczą one prawa międzynarodowego). Powierzenie tej osobie wykładu z Prawa międzynarodowego publicznego zaskakuje tym bardziej, że zgłoszony do minimum kadrowego został doktor habilitowany w zakresie prawa, którego temat rozprawy habilitacyjnej dotyczącej Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz np. artykuł o stosunkach dyplomatycznych usprawiedliwiałaby powierzenie właśnie tej osobie zajęć z Prawa międzynarodowego publicznego. O ile zasadne było prowadzenie przez tę osobę w ubiegłym roku akademickim wykładu z Ochrony praw człowieka, o tyle całkowicie niezrozumiałe jest prowadzenie przez nią w bieżącym roku akademickim wykładów i ćwiczeń z Publicznego prawa gospodarczego. Ten ostatni przedmiot – w braku specjalisty - mógłby przecież być obsadzony przez doktora, którego temat rozprawy doktorskiej i niektóre publikacje dotyczyły wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. Adiunkt ten jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy i – w sposób usprawiedliwiony kilkoma publikacjami – traktowany jest jako specjalista od wszystkich przedmiotów z bloku prawnoadministracyjnego. Zaskakuje natomiast powierzenie mu zajęć z Ustroju organów ochrony prawnej. Ten przedmiot mógłby przecież prowadzić adiunkt, którego temat rozprawy doktorskiej oraz część publikacji dotyczyły Prokuraturii Generalnej (styk postępowania cywilnego i organów ochrony prawnej), a który oprócz zajęć z Postępowania cywilnego (co nie budzi żadnych wątpliwości) prowadzi również pozostałe przedmioty z bloku cywilistycznego. Zasadnym wydawałoby się wykorzystanie w tym bloku oraz ponadto powierzenie zajęć z Prawa handlowego nowemu adiunktowi, którego temat pracy doktorskiej oraz znaczna część dorobku mieści się w zakresie prawa spółdzielczego. Niezrozumiałe jest powierzenie mu zajęć z Organizacji i zarządzania w administracji, Nauki o administracji, Prawa administracyjnego części szczegółowej, Prawa pracy i prawa urzędniczego, a nawet Historii administracji i Teorii administracji. Równie niezrozumiałe jest

prowadzenie wykładów z Publicznego prawa gospodarczego (w zeszłym roku akademickim) i wykładów z Prawa handlowego (w roku bieżącym) przez magistra prawa niemającego żadnego dorobku naukowego, a uzasadnienie, że jest to wieloletni sędzia „Sądu Wojewódzkiego” (oczywisty błąd w Raporcie samooceny: powinno być „Sądu Okręgowego”) w Radomiu mogłoby być odebrane pozytywnie, gdyby oceniany kierunek studiów miał profil praktyczny, a nie ogólnoakademicki (choć i wówczas zastanawiałyby kompetencje tej osoby zarówno w zakresie publicznego prawa gospodarczego, prawa handlowego, jak i bardzo „odległego” od nich prawa karnego i prawa wykroczeń). Zastanawiające jest powierzenie specjalistom z zakresu prawa finansowego - oprócz zajęć ściśle związanych z ich bogatym dorobkiem naukowym - również zajęć z Ustroju samorządu terytorialnego, Samorządu lokalnego czy Postępowania administracyjnego.

Najmniej wątpliwości (z wyjątkiem wspomnianych już zastrzeżeń dotyczących sędziego „Sądu Wojewódzkiego” w Radomiu oraz powierzenia osobie mającej tytuł magistra administracji wykładów, a nie tylko ćwiczeń z Technik negocjacji i mediacji w administracji) wywołuje powierzenie konkretnych zajęć osobom, których Uczelnia nie próbowała zaliczać do minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów.

Reasumując ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych w pełni pozytywna być nie może.

ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych (Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena);

Ogólna ocena hospitowanych zajęć jest pozytywna, wszystkie hospitowane zajęcia były prowadzone na dobrym poziomie.

3) Czy Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą?

Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

- *procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia;*

„Dobór kadry naukowo-dydaktycznej” to tytuł rozdziału XII Systemu Jakości Kształcenia stanowiącego załącznik do uchwały Senatu nr 9/2013 WSB z dnia 5 września 2013 r. Oprócz informacji zawartej w § 1, że „Uczelnia dba o należyty dobór kadry naukowo-dydaktycznej” w rozdziale tym znajdują się kryteria doboru kadry, a mianowicie: ocena umiejętności dydaktycznych, doświadczenia zawodowego i dorobku naukowego (§ 2) oraz regulacja dotycząca tzw. promotorów zewnętrznych czyli „niebędących w minimum kadrowym” (§ 3), których zatwierdza Dziekan (§ 4). Koncentrując się na doborze nauczycieli akademickich wspomniane tu kryteria należy ocenić jako oczywiste i bardzo ogólnikowe. Niestety nie uregulowano procedur tego doboru ani weryfikacji nauczycieli akademickich. W tej ostatniej kwestii istotne znaczenie mają § 18 pkt 1 i 2 oraz § 19 rozdziału XI wspomnianego Systemu Jakości Kształcenia, zgodnie z którymi Rektor określa m.in. zasady

okresowej oceny nauczycieli akademickich oraz hospitowania i ankietowania zajęć, a ponadto prowadzi okresową ocenę nauczycieli akademickich. Realizacją wskazanej tu kompetencji rektora jest Zarządzenie nr 08/09/2013 Rektor WSB z dnia 17 września 2013 r. ws. hospitacji i ankietyzacji zajęć.

Trudno mówić o przejrzystości i upowszechnianiu kryteriów doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich, skoro nauczyciele obecni na spotkaniu z Zespołem Wizytującym nawet nie wiedzieli, że podlegają okresowym ocenom.

Przedstawione wyżej zastrzeżenia co do powiązania zainteresowań naukowych kadry naukowo-dydaktycznej z prowadzonymi przez konkretne osoby przedmiotami z programu kształcenia świadczą o tym, że system doboru i weryfikacji kadry naukowo-dydaktycznej nie działa poprawnie i zasługuje maksymalnie na ocenę znaczącą.

- systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności;

Na wstępie zauważyć należy pewne nadużycie dokonane w punkcie II.3. Raportu samooceny, w którym wykazano aż pięć osób, które uzyskały stopnie naukowe doktora w ostatnich pięciu latach, ale nie wyjaśniono, że aż cztery z nich uzyskały ten stopień zanim zostały zatrudnione w Wyższej Szkole Biznesu im. Bpa Jana Chrapka w Radomiu. Uzyskując stopień nie były „pracownikami jednostki”, trudno zatem uznać, że są to osoby, o które chodzi w nagłówku tabeli w tym punkcie Raportu samooceny („liczbę stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki”). O faktycznym wsparciu rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej można więc mówić tylko w jednym przypadku. Również tylko jeden z pracowników obecnych na spotkaniu Zespołu Wizytującego z kadrą przyznał, że Uczelnia sfinansowała jego doktorat (z ekonomii), ale zastrzegł, że nie prowadzi już zajęć na wizytowanym kierunku studiów.

Pozostali obecni pracownicy nie potrafili wymienić innych niż finansowanie udziału w konferencjach naukowych form wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej. Tymczasem w raporcie samooceny wyliczono: nawiązanie strategicznego partnerstwa z Pracownią Badań nad Samorządami, powołanie Międzyuczelnianego Zakładu Polityki Publicznej, stworzenie projektu Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Stosowanych, zaprojektowanie międzynarodowej sieci badawczej, opracowanie planu krajowych staży naukowych (z których jeden – wg Raportu samooceny – został już zrealizowany), cykliczne nagrody rektorskie za działalność naukową i inne. Więcej szczegółów Zespół Wizytujący poznał z przedstawionych podczas wizytacji dokumentów: notatki ws. rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, planu działalności na rok 2013/2014 Międzyuczelnianego Zakładu Polityki Publicznej, założeń Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Stosowanych oraz projektu Zarządzenia Rektora WSB w sprawie programu rozwoju naukowego na lata 2014-2017.

O ile przedstawione tu elementy systemu wspierania rozwoju kadry zasługiwałyby na ocenę pozytywną, o tyle efektywność takiego systemu pozostawia wiele do życzenia, skoro obecni na spotkaniu pracownicy nie tylko nie korzystali z tego systemu, ale nawet o nim nie wiedzieli.

Ogólna ocena systemu wspierania kadry i jego efektywności może być co najwyżej znacząca.

- o *opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia w kontekście misji i strategii;*

Pierwszą kwestią poruszoną przez pracowników obecnych na spotkaniu Zespołu Wizytującego z kadrami ocenianego kierunku była nieterminowość wypłat wynagrodzeń. Jednak problem ten nie dotyczy wszystkich pracowników: zatrudnieni na podstawie umowy o pracę i zgłoszeni do minimum kadrowego stwierdzili, że opóźnienia są niewielkie (rzędu maksymalnie kilkunastu dni). Niektórzy spośród nich narzekali natomiast na fakt zawierania umów na czas określony jedynie od października do czerwca, ale problem ten znowu dotyczy nie wszystkich pracowników. Jak już zostało wspomniane spośród form wspierania kadry pracownicy obecni na spotkaniu wymienili jedynie finansowanie wyjazdów na konferencje naukowe i pokrycie kosztów jednego przewodu doktorskiego, nie wiedzieli również zbyt wiele o Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia. Wprawdzie stwierdzili, że tzw. siatka godzin była z nimi konsultowana i samodzielnie wypełniają karty przedmiotów, ale nie czują się interesariuszami wewnętrznymi. Stwierdzili, że nigdy nie wypełniali kart ocen okresowych, nie wiedzieli, kto akceptuje przedstawiane przez nich propozycje tematów prac dyplomowych, niektórzy z pracowników sami wybierają sobie przedmioty, jakie chcą prowadzić. Spotkania władz Uczelni z pracownikami mają charakter okazjonalny: zazwyczaj przy okazji Święta Patrona, innych świąt oraz inauguracji roku akademickiego.

Reasumując: ocena zaangażowania pracowników w rozwój kierunku nie może być zbyt wysoka.

- o *w przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.*

Z Raportu samooceny wynika, że jest to kolejna już wizytacja na ocenianym kierunku studiów. Poprzednia, z roku 2011 zakończyła się przyznaniem oceny pozytywnej. Warto jednak zauważyć, że członkowie Zespołu Wizytującego nie proponowali takiej oceny, lecz zarzucili brak właściwej polityki kadrowej, zarzucili też niewłaściwą ocenę obsady zajęć. Stwierdzić należy, że podobne zarzuty można również sformułować w odniesieniu do stanu obecnego.

Reasumując: ocena zmian i ich wpływu na efekty i jakość kształcenia nie może być pozytywna.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w stopniu częściowym umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.**
- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są w większości przypadków adekwatne do realizowanego programu i**

zakładanych efektów kształcenia, ale w wielu przypadkach wywołują spore wątpliwości. Wymogi dotyczące minimum kadrowego nie są spełnione.

- 3) Jednostka deklaruje, że prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i w pewnym stopniu zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, ale skuteczność tej polityki ocenić należy skromnie.*

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Czy Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych?

Ocena stopnia dostosowania bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku (sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne oraz ich wyposażenie, dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, niezbędnego księgozbioru, w tym udostępnionego przez inne biblioteki, także wirtualnie). W przypadku stwierdzenia braków w tym zakresie należy wskazać w jaki sposób braki te mają wpływ na jakość kształcenia oraz jakie efekty kształcenia nie zostaną osiągnięte;

Budynek, w którym odbywają się zajęcia ze studentami wizytowanego kierunku studiów, mieszczący się przy ulicy Kolejowej 22, jest własnością Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu. Powierzchnia działki, na której znajduje się budynek wynosi 0,4465 ha. Uczelnia jest równocześnie użytkownikiem wieczystym dwóch działek, w połączonej lokalizacji, o powierzchni 1213 m², na których zlokalizowane są parkingi na ok. 100 aut. Budynek Uczelni w 2002 r. został gruntownie przebudowany, na podstawie pozwolenia na budowę z dnia 27 września 2002 r. Wybudowano wówczas nowy, połączony z częścią administracyjno - socjalno - dydaktyczną, budynek Auli Głównej z zapleczem. Po przebudowie obiektu powierzchnia użytkowa wynosi 5497 m², a kubatura 18390 m³. W jego skład wchodzi nowocześnie wyposażona sala amfiteatralna (aula) o powierzchni 386 m² na 430 miejsc, cztery sale wykładowe, o powierzchni 40, 48, 24 i 26 m², biblioteka o powierzchni 180 m². W budynku głównym znajduje się 27 sal dydaktycznych i pracowni o powierzchni od 119 m² do 20 m². Sale dydaktyczne są dostosowane do wykorzystania środków audiowizualnych, natomiast urządzenia audiowizualne nie są zamontowane na stałe. Wykładowcy przed zajęciami pobierają odpowiedni sprzęt z magazynu. Sale dydaktyczne posiadają w większości tablice tradycyjne oraz suchościeralne. Uczelnia posiada trzy pracownie komputerowe, w których znajduje się odpowiednio 10, 10 i 15 stanowisk. Na wszystkich stanowiskach komputerowych studenci mają dostęp do Internetu. Sieci bezprzewodowej brak.

Studenci częściowo negatywnie oceniają dostosowanie bazy dydaktycznej i naukowej do możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Brak jest odpowiedniego dostępu do sprzętu komputerowego, Internetu, sprzętu nagłaśniającego, co nie stwarza możliwości pełnego wykorzystania nowoczesnych technologii w sposobie nauczania. Podczas spotkania studenci podkreślali dostępność sal poza godzinami zajęć jak również w trakcie ich trwania. Sprzyja to realizacji prowadzonych przez studentów projektów i badań oraz umożliwia pogłębianie wiedzy i umiejętności poza zajęciami. Podczas spotkania studenci wskazali na odpowiednie wyposażenie pracowni komputerowych które to przystosowane są do liczebności grup ćwiczeniowych. W ich ocenie sale dydaktyczne umożliwiają korzystanie z projektorów multimedialnych oraz ekranów, które wykorzystywane są przez nauczycieli akademickich w trakcie prowadzonych zajęć.

O ile ogólny stan wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych może być określony jako względnie satysfakcjonujący, to poważne zastrzeżenia budzi stan zasobów bibliotecznych. W budynku znajduje się biblioteka, pod względem technicznym wyposażona na przeciętnym poziomie, znajdują się w niej regały przesuwne, w bibliotece działa informatyczny system Libra. Biblioteka dysponuje zasobami woluminów z zakresu dyscyplin: prawo i administracja, politologia, zarządzanie, finanse, filozofia, etyka, informatyka i inne.

Z informacji uzyskanych w trakcie wizytacji wynika jednak, iż **od 2010 r. nie dokonano żadnych zakupów pozycji książkowych dedykowanych dla ocenianego kierunku**, a więc z zakresu dyscyplin prawo, nauki o administracji. Innymi słowy: już od ponad 4 lat studenci kierunku nie mają dostępu do aktualnych pozycji literatury podstawowej i uzupełniającej, na miejscu w uczelni. Od początku 2013 r. nie jest też kontynuowana prenumerata żadnych tytułów czasopism.

W czytelni biblioteki jest 40 miejsc i cztery stanowiska komputerowe. Stan techniczny tych stanowisk komputerowych jest niezadowalający. Nie ma zainstalowanego żadnego programu informacji prawniczej.

Jednostka w ocenie studentów dysponuje bardzo źle przygotowaną biblioteką wraz z czytelnią. Studenci są nieusatysfakcjonowani zasobami biblioteki które ich zdaniem są przestarzałe, nie zawierają zbiorów o aktualnym stanie prawnym oraz literatury wymaganej na zajęciach przez nauczycieli akademickich. W celu osiągnięcia zakładanego efektu a co za tym idzie zaliczenia z przedmiotu studenci zmuszeni są do korzystania z zasobów innych bibliotek bądź opracowań odnajdywanych w Internecie.

Z powyższych względów, choć ocena stopnia dostosowania podstawowej bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku (sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne oraz ich wyposażenie, dostęp do komputerów, Internetu) może być przyjęta na poziomie satysfakcjonującym, to w zakresie zapewnienia dostępu do specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, niezbędnego księgozbioru, w tym udostępnionego przez inne biblioteki, także wirtualnie, ocena ta na pewno nie może być w pełni pozytywna. Na kwalifikację tę rzutuje przede wszystkim, trwająca już piąty rok, stagnacja w zakupie aktualnych pozycji literatury dedykowanej dla kierunku. W przypadku kierunku o dużej przewadze przedmiotów prawniczych, jak kierunek „administracja”, brak taki jest szczególnie dotkliwy, z uwagi na specyfikę treści programowych (częste zmiany stanu prawnego). Reasumując, brak od 2010 r. zakupów jakichkolwiek nowych pozycji literatury, włącznie z podstawowymi podręcznikami, jest absolutnie nie do przyjęcia.

Ocena bazy instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne oraz prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk;

Studenci korzystają z możliwości odbycia praktyki w różnych instytucjach regionu, z którymi Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu zawarła umowy. Są to urzędy administracji ogólnej, samorządowej jak i rządowej, organy ochrony prawnej, jak również zakłady administracyjne. Wykaz podmiotów, u których studenci ocenianego kierunku odbywają praktyki zawodowe, a także zawarte przez Uczelnię porozumienia w sprawie praktyk zawodowych zostały okazane ZO do wglądu w trakcie wizytacji.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili bazę instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne. W opinii studentów dobór miejsc

odbywania praktyk pozwala na zindywidualizowanie ścieżki rozwoju oraz dostosowanie jej do własnych potrzeb.

Biorąc pod uwagę kategorie podmiotów, u których studenci ocenianego kierunku mogą odbywać praktyki oraz notoryjnie znane informacje dotyczące potencjału i charakteru działalności tych podmiotów, ocena bazy instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne oraz prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk wypada w pełni satysfakcjonująco.

Ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych;

Uczelnia podjęła pewne działania związane ze wsparciem osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia, jednak w zakresie infrastruktury działania te nie przyniosły znaczących efektów. Tylko do nowej Auli Głównej studenci niepełnosprawni ruchowo posiadają ułatwiony podjazd, posiada ona połączenie komunikacyjne tylko z jedną kondygnacją. Natomiast pozostałe kondygnacje budynku nie dysponują wyposażeniem umożliwiającym osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich samodzielne przemieszczanie. W budynku brakuje wind. W budynku znajduje się jedna toaleta przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Infrastruktura nie posiada również udogodnień dla studentów z innymi niż ruchowe rodzaje niepełnosprawności. Sale dydaktyczne i pomieszczenia dziekanatów nie zawierają na drzwiach opisu pismem brailowskim. Czytelnia oraz pracownie komputerowe umieszczone są na ostatnich piętrach co uniemożliwia korzystanie z nich osobom z niepełnośprawnosćmi ruchowymi. Osoby niepełnosprawne ruchowo nie mogą samodzielnie dostać się w zw. z tym do biblioteki, na stołówkę, do większości sal dydaktycznych. W bibliotece brak wyposażenia dla osób z wadami wzroku.

Mając na uwadze stan faktyczny prezentujący się jak wyżej należy stwierdzić, iż ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych jest niska.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: znacząco

Baza dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest dostosowana do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w zakresie wyposażenia technicznego sal wykładowych i pracowni oraz zapewnienie dostępu do komputerów i Internetu.

Biblioteka i dostęp do literatury naukowej nie spełniają wymaganych kryteriów. Na kwalifikację tę rzutuje przede wszystkim, trwający już piąty rok, brak zakupów aktualnych pozycji literatury dedykowanej dla kierunku. W przypadku kierunku o dużej przewadze przedmiotów prawniczych, jak kierunek „administracja”, brak taki jest szczególnie dotkliwy, z uwagi na specyfikę treści programowych (częste zmiany stanu prawnego).

Infrastruktura dydaktyczna jest słabo dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Czy rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; czy Jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej?

ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, oraz ocena udziału studentów w badaniach naukowych i w prezentacji /publikacji ich wyników;

ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny;

w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić ewentualną zmianę stopnia oddziaływania prowadzonych badań naukowych na proces rozwoju kierunku.

Choć w przypadku oceny programowej studiów prowadzonych na poziomie I stopnia, kryterium 6 (badania naukowe) nie jest obligatoryjne, to jednak należy także wspomnieć o badaniach naukowych, jakie prowadzone są na Wydziale Nauk Stosowanych Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu. Badania naukowe realizowane przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale koncentrują się na następujących obszarach: metodologia nauki, prawa obywatelskie, samorząd gospodarczy, zarządzanie organizacjami pozarządowymi), historia administracji, prawo spółdzielcze, polityka publiczna, zrównoważony rozwój, postępowanie cywilne, prawo cywilne, prawo administracyjne, prawo finansowe, samorząd terytorialny, postępowanie administracyjne, prawo finansowe. W roku 2013 został utworzony na Wydziale Międzyuczelniany Zakład Polityki Publicznej. Uchwalony też został regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Wydawane są Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu (ISSN 1895-1295, półrocznik), stanowiące forum publikacji prac naukowych pracowników Wydziału. Uczelnia wspiera prowadzenie działalności naukowej, m.in. poprzez desygnowanie pracowników na konferencje naukowe, spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno – gospodarczego, czego przykładem jest udział przedstawicieli Wydziału w forum Okrągłego Stołu dla Radomia i Ziemi Radomskiej.

W ramach kierunku „administracja” funkcjonuje jedno koło naukowe dostępne dla wszystkich studentów. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali na otwarte na nowych członków oraz aktywnie działające na Uczelni Studenckie Koło Nauk Społecznych. W opinii studentów działania prowadzone przez koło naukowe umożliwiają szerokiemu gronu osób udział w konferencjach oraz wydarzeniach naukowych prowadzonych przez ową organizację. Studenci w większości nie są zainteresowani tego typu działalnością, a jako powód takiego stanu rzeczy wskazali brak czasu na dodatkową aktywność, wynikający z posiadanych obowiązków. Nauczyciele akademicy informują oraz zachęcają studentów do udziału w prowadzonych badaniach naukowych. Należy podkreślić, że studenci którzy zaangażują się w działalność naukową, wyniki swych prac mogą prezentować na studenckich sesjach naukowych mających formę konferencji. W związku z brakiem środków finansowych nie doszło do zamierzonej publikacji po konferencyjnej.

Prowadzone badania naukowe wpisują się w misję Uczelni i strategię jej rozwoju, służą wzmocnieniu kierunku „administracja” i tworzą pierwsze podstawy do uzyskania – ewentualnie – uprawnień do kształcenia na studiach II stopnia.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

1) Czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia?

Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.

Zgodnie z uchwałą nr 1/2013 z dnia 10 maja 2013 r. Senatu Wyższej Szkoły Biznesu im. bp. Jana Chrapka w Radomiu w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz formy studiów rekrutacja prowadzona jest bez dodatkowych egzaminów wstępnych. O przyjęciu decyduje spełnienie wymogów formalnych (posiadanie świadectwa maturalnego) oraz złożenie kompletu wymaganych dokumentów.

Do odbywania studiów pierwszego stopnia w Wyższej Szkole Biznesu im. bp. Jana Chrapka w Radomiu może być dopuszczona osoba, która uzyskała świadectwo dojrzałości.

Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia składają w Uczelni następujące dokumenty:

1. podanie o przyjęcie na studia na formularzu obowiązującym w Uczelni, dostępnym w punkcie rekrutacyjnym lub na stronie internetowej Uczelni,
2. oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości,
3. orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do podjęcia studiów,
4. 4 fotografie o wymiarze 35x 45 mm,
5. kserokopię dowodu osobistego,
6. dowód wpłaty opłaty rekrutacyjnej i wpisowego.

W przypadku kierunku „administracja”, predyspozycje kandydata do studiów na tym kierunku wynikają przede wszystkim z posiadania wykształcenia ogólnego na poziomie średnim i do takiego wykształcenia dostosowane są efekty kształcenia określone dla kierunku. Absolwent kierunku „administracja” powinien wykazywać kwalifikacje przede wszystkim do pracy w urzędzie tzw. organu administracji właściwości ogólnej, co zakłada m.in. pracę na różnych stanowiskach i przy bardzo różnych zadaniach, związanych ze zmieniającymi się zadaniami organu administracyjnego, a – z drugiej strony – nie wymagającej wiedzy specjalistycznej, jak np. wiedza z zakresu rachunkowości, geodezji, czy nauk o zdrowiu. Pracę na takich stanowiskach wykonują osoby o adekwatnym wykształceniu. Natomiast absolwent kierunku „administracja” powinien wykazywać biegłość przede wszystkim w zakresie procedur związanych z wykonywaniem zadań publicznych, właściwego stosowania prawnych form działania administracji, uczestniczenia w działaniach organizacyjnych i czynnościach materialno – technicznych. Stosowane do tego kwalifikacje nabywa w trakcie studiów, a predyspozycje do ich uzyskania wynikają z wykształcenia ogólnego. Potwierdzają to m.in. zasady rekrutacji na stanowiska w administracji publicznej, które obejmują m.in. wymóg posiadania wykształcenia ogólnego na poziomie średnim.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Należy też dodać, iż zasady rekrutacji określone przez Uczelnię nie odbiegają od rozwiązań typowych, przyjmowanych przez wiele innych

szkół wyższych, także publicznych, w tym rangi uniwersytetu, właśnie dla kierunków „administracja”. Przyjęte przez Uczelnię zasady rekrutacji nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Zasady rekrutacji uwzględniają związek liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia. Liczba rekrutowanych studentów w żadnym roku nie przekroczyła 100 co jest liczbą stosunkowo niewielką wobec potencjału dydaktycznego Wydziału, przez co możliwe jest utrzymanie odpowiedniej jakości kształcenia.

Zasady rekrutacji na kierunek „administracja”, zdaniem studentów należy ocenić pozytywnie. Zasady są powszechnie dostępne na stronie internetowej Uczelni. Podstawę przyjęcia na studia I stopnia stanowi zdany egzamin maturalny bez względu na punktację oraz dopełnienie formalności związanych z procedurą rekrutacyjną. Oferta Uczelni skierowana jest do wszystkich chętnych. W ocenie studentów, przyjęte zasady rekrutacji są przejrzyste i korzystne dla kandydatów.

2) Czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen?

Wymagania egzaminacyjne, forma i kryteria oceny osiąganych efektów przedstawiane są studentom jedynie przez Nauczycieli Akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze. Brak publikacji sylabusów uniemożliwia studentom bieżący dostęp do informacji w tym zakresie. Egzaminy i zaliczenia odbywają się zgodnie z przedstawionymi wymogami. W przypadku zaliczeń prowadzący w porozumieniu ze studentami ustala termin zaliczenia nie później niż do dnia w którym kończą się zajęcia w danym semestrze. Egzaminy odbywają się w terminie wcześniejszym, indywidualnie ustalonym z wykładowcą, podstawowym w trakcie sesji egzaminacyjnej i raz w terminie poprawkowym. Istnieje możliwość przystąpienia do tzw. Egzaminu zerowego którego zasady ustalane są przez prowadzącego w porozumieniu ze studentami. Student w uzasadnionych przypadkach ma możliwość przystąpienia również do egzaminu i zaliczenia komisyjnego w którym to oceniany jest przez niezależną komisję przy udziale obserwatora wyznaczonego przez studenta. Zdaniem studentów system oceny osiągnięć jest przejrzysty i obiektywny, pozwala właściwie realizować zakładane cele dydaktyczne. Według studentów wizytowanego kierunku punkty ECTS przypisane do poszczególnych przedmiotów poprawnie uwzględniają czas oraz nakład pracy studenta.

3) Czy struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów?

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci przyznali, iż Uczelnia poprawnie informuje studentów na temat możliwości wymian międzyuczelnianych. Studenci zainteresowani programami wymiany zagranicznej mogą otrzymać pomoc organizacyjną ze strony wydziałowego koordynatora współpracy międzynarodowej. Informacje dotyczące różnego rodzaju programów stypendialnych, ze szczególnym uwzględnieniem programu ERASMUS, są udzielane przez koordynatora w formie spotkań ze studentami. Nie są publikowane na stronie internetowej Uczelni ani w wewnętrznym systemie informatycznym. Prowadzone działania informacyjne w zakresie programów wymiany studenckiej umożliwiają zainteresowanym studentom uzyskanie przejrzystych informacji. Mimo iż przyjęty system punktów ECTS oraz uznawalność przedmiotów w pełni umożliwiają przystąpienie przez studentów do programów krajowych jak również międzynarodowych, brakuje popularyzacji wiedzy na temat tego systemu wśród studentów. Wymiany nie cieszą się dużą popularnością co w opinii studentów spowodowane jest brakiem zainteresowania z ich strony oferowanymi programami ze względu na pracę w okresie studiów oraz inne powody osobiste.

4) Czy system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiąganiu założonych efektów kształcenia?

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci raczej pozytywnie ocenili system pomocy dydaktycznej na kierunku Administracja. W spotkaniu uczestniczyło po kilku przedstawicieli wszystkich lat studiów co daje pole widzenia ukierunkowane ogólnie na wszystkich studentów. Warunki zaliczenia przedmiotu przedstawiane studentom przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć w semestrze. Informacje w tym zakresie są w ocenie studentów kompletne i zrozumiałe, natomiast brak udostępnienia sylabusów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni uniemożliwia bieżący dostęp do tych informacji w trakcie semestru, oraz korzystanie z wykazu literatury czy też przygotowywanych treści programowych. Prowadzący dostępni są podczas konsultacji jak również za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz telefonu. Pozytywną praktyką jest możliwość konsultacji z nauczycielami akademickimi w trakcie tygodnia jeżeli przemawiają za tym względy szczególne. Niewątpliwie ułatwia to otrzymywanie zaliczeń oraz wpisów zaliczeniowych z poszczególnych przedmiotów. W trakcie spotkania studenci wielokrotnie zaznaczali braki w zasobach bibliotecznych, oraz niedostępność pomocy naukowych umożliwiających realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Wysoko oceniona została kultura osobista oraz pomoc ze strony osób pracujących w jednostkach odpowiedzialnych za obsługę studentów. Godziny otwarcia dopasowane są do potrzeb studenta, a dziekanaty udzielają wszelkich informacji związanych z realizacją i organizacją procesu kształcenia.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci wyrazili również zadowolenie z obowiązującego systemu przyznawania pomocy materialnej. Funkcjonuje on na podstawie Regulaminu pomocy materialnej studentom. Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawicieli Samorządu Studenckiego, Regulamin został uzgodniony z samorządem studenckim. Potwierdza to również przedłożona w czasie wizytacji dokumentacja. Dotacja wynikająca z art. 94 ust. 1 pkt. 7 Ustawy została podzielona zgodnie z dyspozycją art. 174 Ustawy, czego dowodzi przedłożona podczas wizytacji dokumentacja. Regulamin Stypendialny przewiduje wszystkie formy pomocy materialnej określone w art. 173 Ustawy. Podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA studenci pozytywnie ocenili zarówno obowiązujące kryteria jak i wysokość świadczeń.

Pozytywnie należy ocenić dostęp do wszystkich informacji związanych z systemem pomocy materialnej, zapewniony poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej oraz możliwość uzyskania dodatkowych informacji w dziekanacie. Mechanizmami motywującymi studentów wizytowanego kierunku do osiągania lepszych efektów kształcenia, jest stypendium rektora oraz chęć uzyskania lepszych kwalifikacji przekładających się na lepszy start na rynku pracy.

Na Uczelni działa Samorząd Studentów oraz w ramach kierunku Administracja Studenckie Koło Nauk Społecznych.

Przedstawiciele organizacji podkreślili pozytywną ocenę opieki merytorycznej i materialnej zapewnianej przez Uczelnię, jak również zaangażowanie Władz i pracowników we współpracę ze studentami. Przedstawiciele Samorządu podkreślali partnerskie relacje z pracownikami Uczelni oraz chęć współpracy na wszystkich płaszczyznach. Sporadycznie pojawiające się problemy zostają szybko rozwiązane. Władze reagują na wszelkie wnioski Samorządu z odpowiednią uwagą i zaangażowaniem. W zakresie systemu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków, na Uczelni nie funkcjonuje system o charakterze

sformalizowanym. Mimo tego, zgodnie z informacją przekazaną podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci wiedzą do kogo należy zgłaszać ewentualne skargi lub wniosku. Żywe dyskusje oraz chęć wysłuchania obu stron przez Władze Wydziału skutkują skutecznym rozwiązaniem wszelkich kwestii spornych na płaszczyźnie studenci – nauczyciele akademicy. Pomimo tego, Samorząd nie podejmował kwestii brakujących księgozbiorów w bibliotece Uczelni. W trakcie spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili swoje zadowolenie z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej. Podkreślali, iż dzięki otwartości władz i pracowników Uczelni, mogą realizować swoje pasje i zainteresowania a wszelkie formy aktywności studenckiej cieszą się odpowiednim wsparciem.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji są przejrzyste i umożliwiają przeprowadzenie procesu rekrutacji z poszanowaniem zasady równości oraz braku dyskryminacji.

2) System oceny osiągnięć studentów w pełni spełnia wymagane kryteria. System ten jest przedstawiony w sposób przejrzysty i zrozumiały dla studentów.

3) Mimo niskiego zainteresowania studentów programami wymian międzynarodowych i krajowych, Uczelnia umożliwia studentom odbycie części procesu kształcenia poza granicami kraju.

4) Uczelnia oferuje szeroki i odpowiedni zakres wsparcia naukowego, dydaktycznego i socjalnego, a poprzez swoje działania wspiera rozwój studentów ocenianego kierunku.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Czy Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; czy wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów?**

Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiąganych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;

Podstawą prawną działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest System Jakości Kształcenia (dalej: SJK) stanowiący załącznik do uchwały Senatu nr 9/2013 Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu z dnia 5 września 2013r. Z uchwały tej nie wynika, by wprowadzony nią System zastępował jakikolwiek wcześniej obowiązujący, należy zatem przyjąć, że System Jakości Kształcenia w wizytowanej Uczelni funkcjonuje dopiero od bieżącego roku akademickiego.

W dniu 5 września 2013 r. Senat Wyższej Szkoły Biznesu im. Bp. Jana Chrapka w Radomiu podjął Uchwałę Nr 9/2013 r. w sprawie systemu jakości kształcenia. Podstawowym zadaniem systemu jest badanie, analiza, ocena i monitorowanie zmian jakości kształcenia w uczelni oraz przedkładanie rezultatów tych czynności władzom uczelni i społeczności akademickiej do praktycznego wykorzystania. System obejmuje m. in. hospitację zajęć, ankietyzację studentów oraz okresową ocenę wykładowców.

Uchwałą Nr 3/2013 z dnia 5 września 2013 r. Senat Uczelni powołał Komisję ds. Jakości Kształcenia. Rektor jest przewodniczącym Komisji, w skład której ponadto wchodzi Dziekan Wydziału Nauk Stosowanych, opiekunowie kierunków studiów oraz przedstawiciel samorządu studenckiego. Podstawą hospitacji i ankietyzacji zajęć jest Zarządzenie Nr 08/09/2013 Rektora z dnia 17 września 2013 r. Dziekan lub wyznaczony przez niego nauczyciel akademicki przeprowadza hospitację zajęć co najmniej trzech wybranych nauczycieli akademickich w celu zgromadzenia informacji na temat poziomu pracy poszczególnych nauczycieli, które są wykorzystywane przy dokonaniu okresowej oceny nauczycieli akademickich. W tym samym celu w trakcie hospitacji zajęć wśród studentów przeprowadzane są anonimowe badania ankietowe. Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich zostały wprowadzone Zarządzeniem Nr 09/09/2013 Rektora z dnia 17 września 2013 r. Okresową ocenę wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne przeprowadza Rektor. Przy dokonywaniu oceny bierze się pod uwagę: informacje przekazane przez ocenianego nauczyciela akademickiego, wyniki hospitacji zajęć, wyniki ankiet wypełnianych przez studentów, wywiadywanie się przez nauczyciela ze wszystkich obowiązków. Uchwałą Nr 10/2013 z dnia 5 września 2013 r. Senat Uczelni wprowadził Regulamin monitorowania karier absolwentów.

Podsumowując, system jakości kształcenia oraz poszczególne procedury projakościowe zostały wprowadzone na podstawie uchwał Senatu i zarządzeń Rektora Wyższej Szkoły Biznesu w Radomiu z września 2013 r. Należy zauważyć, iż obowiązek zapewnienia

wysokiej jakości kształcenia oraz utworzenie w tym celu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nakładały na uczelnie już zapisy § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, aby prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). W momencie likwidacji standardów wymogi dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały odzwierciedlone w zapisach § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) wskazując, iż wdrożony wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, uwzględniający działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów jest jednym z warunków prowadzenia studiów pierwszego lub drugiego stopnia. Wydanie powyższych przepisów przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego zostało uwarunkowane treścią art. 9 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy — Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455).

Zgodnie z § 3 rozdziału III SJK szczegółowe zadania systemu jakości kształcenia obejmują dwa obszary: zarządzanie procesem dydaktycznym (ocena osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, wyniki hospitowania i ankietowania zajęć, wyniki z raportu z monitorowania karier, wyniki okresowej oceny nauczycieli akademickich) oraz warunki prowadzenia studiów (wyniki okresowego przeglądu dokumentacji kierunków, wyniki okresowego przeglądu uregulowań wewnętrznych Uczelni, ocena infrastruktury Uczelni). Struktura zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów jest przejrzysta. Jediną podstawową jednostką organizacyjną na wizytowanej Uczelni jest Wydział Nauk Stosowanych, który prowadzi kilka kierunków studiów, m.in. kierunek oceniany. Zdaniem przedstawicieli władz Uczelni dzięki takiemu rozwiązaniu unika się zbędnego sformalizowania i zbiurokratyzowania. W omówionym stanie istotnym jest podział kompetencji pomiędzy Rektorem a Dziekanem tego jedyne go wydziału. Wydaje się, że Rektor skupia się bardziej na sprawach pracowniczych, natomiast Dziekan na sprawach studenckich, co jest w pełni zrozumiałe.

Ze względu na fakt, że omawiany SJK obowiązuje od niewiele ponad pół roku i brak jakichkolwiek informacji o ewentualnym poprzedzającym go systemie jakości, niemożliwą jest ocena jego stosowania celem przeprowadzania ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia.

Reasumując: działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów idą niewątpliwie w dobrym kierunku, choć są zdecydowanie zbyt skromne. Zasługują na ocenę znaczącą.

Ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia a także oczekiwań rynku pracy. Ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia;

Analizując efektywność, przydatność i skuteczność systemu zapewniania jakości kształcenia należy odwołać się do rozdziału XI SJK, w którym postanowiono m.in., że ocena efektów kształcenia wraz z wynikami raportu z monitoringu karier absolwentów stanowi podstawę doskonalenia bieżących planów studiów i programu kształcenia w kolejnym cyklu kształcenia. Rzeczywiście zaprezentowano Zespołowi Wizytującemu kierunkowe efekty kształcenia osobne dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w od roku 2012 i osobne dla cyklu rozpoczynającego się od roku 2013. Biorąc pod uwagę oprócz wspomnianego SJK również takie dokumenty, jak m.in.: uchwałę nr 10/2013 Senatu WSB z dnia 5 września 2013r. w sprawie regulaminu monitorowania karier absolwentów, zarządzenie nr 08/09/2013 Rektor WSB z dnia 17 września 2013 r. w sprawie hospitacji i ankietyzacji zajęć, zarządzenie nr 09/09/2013 ws. okresowej oceny nauczycieli akademickich, zarządzenie nr 05 /09/2013 Rektor WSB z dnia 17 września 2013 r. w sprawie regulaminu praktyk studenckich, a także uchwałę Senatu z dnia 16 marca 2013 r. w sprawie Regulaminu studiów można mieć nadzieję, że system zapewnienia jakości kształcenia będzie w przyszłości przydatny do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia, chociaż swoista jego skromność przemawia bardziej za oceną znaczącą niż za pozytywną. Na razie trudno ocenić zwłaszcza dotychczasową skuteczność w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia. Omawiany system na pewno jednak w pełni efektywny nie jest, skoro Zespół Wizytujący dostrzegł w rzeczywistości zaniedbania w procedurze oceniania osiągania przez studentów założonych efektów kształcenia poprzez proces egzaminowania i dyplomowania. Kolejnym argumentem za tezą o nieefektywności omawianego systemu jest brak skutecznych działań naprawczych po poprzedniej wizytacji PKA w zakresie polityki kadrowej.

Ocena systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian;

Zespół Wizytujący nie został przekonany do tego, że informacje dotyczące wyników monitorowania jakości kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian są w należyty sposób upowszechniane. Nie znaleziono ich ani na internetowej stronie wizytowanej Uczelni, ani na tablicach ogłoszeń. Również studenci mieli niewiele do powiedzenia na ten temat. Można by zasugerować zwłaszcza potrzebę organizowania specjalnych spotkań władz uczelni ze studentami.

2) Czy w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni?

Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/ jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie optymalizacji osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy;

Zgodnie z § 2 uchwały nr 3/2013 Senatu WSB z dnia 5 września 2013 r. w sprawie powołania Komisji ds. Jakości Kształcenia w skład tej komisji wchodzi: Rektor, Dziekan, opiekunowie kierunków studiów oraz przedstawiciel samorządu studentów. Fakt, że spośród

nauczycieli akademickich w skład tej Komisji wchodzi wyłącznie pracownicy „funkcyjni”, a nauczyciele obecni na spotkaniu z Zespołem Wizytującym stwierdzili, że nie uczestniczyli w kształtowaniu kierunkowych efektów kształcenia i w ogóle nie czują się interesariuszami wewnętrznymi, musi skutkować negatywną oceną udziału interesariuszy wewnętrznych. Nie zmieni tej oceny nawet informacja, że studenci zaczynają się czuć takimi interesariuszami.

Przedstawiciele studentów, stanowiąc ponad 20% składu Senatu Uczelni oraz, mają zapewnioną właściwą reprezentację, co potwierdziła przedłożona podczas wizytacji dokumentacja. Nie przedstawiono dokumentów dotyczących Rady Wydziału. Jednostka prowadzi działania mające na celu aktywizację studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia. Zgodnie z opinią przedstawioną przez przedstawicieli samorządu studenckiego, studenci mają pełną swobodę wypowiedzi podczas posiedzeń wspomnianego organu oraz uczestniczą w jego pracach poza posiedzeniami. W skład funkcjonującej na Wydziale Komisji ds. Jakości Kształcenia na prawach członka wchodzi przedstawiciel samorządu co wynika z przedstawionych dokumentacji. Prócz uczestnictwa w organach kolegialnych Wydziału, studenci mają możliwość wyrażania swej opinii na temat prowadzonych zajęć dydaktycznych w ankiecie przygotowanej przez pracowników Uczelni. Wyniki ankiety zostały przekazane Komisji ds. Jakości Kształcenia co wynika z przedstawionej w trakcie wizytacji dokumentacji.

W kwestii interesariuszy zewnętrznych należy zwrócić uwagę na funkcjonującą Radę Ekspertów, jednak z przedstawionego Zespołowi Wizytującemu programu jej spotkania w dniu 10 maja 2012 r. nie wynika ani skład tej Rady, ani to, by w istotny sposób angażowała się w proces zapewniania jakości kształcenia (brak dowodów na jej zaangażowanie w tworzenie efektów kształcenia).

Reasumując: udział interesariuszy należy uznać za wyjątkowo skromny.

w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeżeli były sformułowane poprzednio, ocenić dokonane zmiany i ich efekty;

Z raportu samooceny wynika, że nie jest to pierwsza wizytacja na ocenianym kierunku studiów, jednak zastrzeżenia podczas poprzednich dotyczyły polityki kadrowej (o czym była już mowa w punkcie czwartym), a nie systemu jakości kształcenia.

w przypadku dokonania oceny kierunku/akredytacji jednostki przez zagraniczną instytucję akredytacyjną – należy przedstawić stanowisko w sprawie wykorzystania wyników tej oceny w podnoszeniu jakości kształcenia.

Brak informacji na temat oceny kierunku czy akredytacji uczelni przez zagraniczną instytucję akredytacyjną.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+/-	+/-		+	+
umiejętności	+/-	+/-	+/-		+	+

kompetencje społeczne	+/-	+/-	+/-		+	+
-----------------------	-----	-----	-----	--	---	---

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

1) Jednostka wypracowała strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje ocen efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów, chociaż metody te wymagają stałego doskonalenia, czego potwierdzeniem są dostrzeżone nieprawidłowości w procesie egzaminowania i dyplomowania.

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci oraz inni interesariusze zewnętrzni. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych należy jednak uznać za wyjątkowo skromny.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe				X	
5	infrastruktura dydaktyczna			X		
6	prowadzenie badań naukowych ¹					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Koncepcja kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów nawiązuje do misji Uczelni i misji Wydziału. Oferta kształcenia proponowana w ramach kierunku „administracja” odpowiada założeniom strategii rozwoju Uczelni i Wydziału. Uczelnia i

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Wydział w niewielkim zakresie współdziałał z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi przy opracowywaniu koncepcji kształcenia w ramach kierunku „administracja”. Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Jednakże Jednostka nie dołożyła należytych starań, by zakładane efekty kształcenia spełniały wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi. Ponadto opis efektów jest publikowany jedynie w dokumentach Uczelni. Nie jest natomiast dostępny w Internecie. Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne, ale kadra dydaktyczna i metody egzaminowania obniżają ocenę tego kryterium, gdyż wpływają na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów. Studenci mają świadomość czym są zakładane efekty kształcenia oraz znają cele kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia są zrozumiałe i sprawdzalne. Jednostka opracowała w zasadzie przejrzysty system oceny efektów kształcenia, chociaż system ten tylko częściowo umożliwia weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; studenci są informowani o wymaganiach i formie egzaminów. W opinii studentów system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest w miarę przejrzysty i zrozumiały. Częściowa publikacja, pozwala studentom na dokonanie rozróżnienia w pewnym zakresie pomiędzy wiedzą, kompetencjami i umiejętnościami. Brak dostępu do sylabusów uniemożliwia studentom przyporządkowanie efektów do poszczególnych przedmiotów. Zespół Oceniający zaleca zdecydowane reformy procesy egzaminowania i dyplomowania. Niezbędne jest wypracowanie takiego systemu weryfikacji wyników, który byłby spójny z koncepcją kierunku oraz z zakładanymi efektami kształcenia, stopień trudności egzaminów powinien być podniesiony, a egzaminy powinny być dostosowane w szerszym niż dotychczas zakresie do sprawdzania umiejętności i kompetencji. W zakresie dyplomowania Jednostka powinna wytworzyć procedury sprawdzania zgodności tematów prac dyplomowych z koncepcją kształcenia oraz z kompetencjami kadry dydaktycznej, tym bardziej, że jej przedstawiciele są często w zakresie dorobku naukowego dość luźno związani z nauką administracji. W opinii Zespołu Oceniającego realizacja programu kształcenia zasadniczo umożliwia osiągnięcie zakładanych celów, pod warunkiem odpowiedniej obsady zajęć, oraz adekwatnego egzaminowania i dyplomowania, a do tych elementów Zespół Oceniający ma wiele zastrzeżeń. Zespół ocenia, iż spójność programu studiów i innych elementów procesu kształcenia jest znacząca. Poprawy wymaga koherencja dokumentacji na poziomie sylabusów oraz zmiana w zakresie organizacji odbywania praktyk. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w stopniu częściowym umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu. Dorobek jednego z pracowników samodzielnych stanowią publikacje dotyczące głównie historii kościoła, zaś dorobek drugiego pracownika samodzielnego lokuje się w historii socjologii, socjologii medycyny, itp. Efekty kształcenia określone dla kierunku nie nawiązują do tych zagadnień. Zespół Oceniający nie zaliczył zatem wspomnianych osób do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, w którym to minimum w zw. z tym pozostał tylko jeden doktor habilitowany nauk prawnych i sześcioro doktorów nauk prawnych.

Jednostka deklaruje, że prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i w pewnym stopniu zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, ale skuteczność tej polityki ocenić należy skromnie. Biblioteka i dostęp do literatury naukowej nie spełniają wymaganych kryteriów. Na kwalifikację tę rzutuje przede wszystkim, trwający już piąty rok, brak zakupów aktualnych pozycji literatury dedykowanej dla kierunku. W przypadku kierunku o dużej przewadze przedmiotów prawniczych, jak kierunek „administracja”, brak taki jest szczególnie dotkliwy, z uwagi na specyfikę treści programowych (częste zmiany stanu prawnego). Infrastruktura dydaktyczna jest słabo

dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Jednostka wypracowała strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje ocen efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów, chociaż metody te wymagają stałego doskonalenia, czego potwierdzeniem są dostrzeżone nieprawidłowości w procesie egzaminowania i dyplomowania.

Prof. nzw. dr hab. Paweł Chmielnicki

